

Bartosz Sierakowski
doradca
restrukturyzacyjny
w Zimmerman Filipiak
Restrukturyzacja SA

Piotr Zimmerman
doradca
restrukturyzacyjny
w Zimmerman Filipiak
Restrukturyzacja SA

Kontynuujemy omawianie przepisów ustawy z 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. poz. 978 ze zm.; dalej: p.r.), która weszła w życie 1 stycznia 2016 r.

To przełomowy akt prawny, który w zamiarze ustawodawcy diametralnie zmienić ma dotychczasową filozofię postępowania wobec przedsiębiorców zagrożonych niewypłacalnością.

Priorytetem stać się ma ratowanie firmy.

Dlatego zamiast jednej dotychczasowej ustawy z 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 233 ze zm.; dalej p.u.n.) wprowadzono dwa odrębne akty prawne: omawiane tutaj prawo restrukturyzacyjne oraz prawo upadłościowe (taki tytuł od 1 stycznia 2016 r. nosi znowelizowana ustawa p.u.n.). Taki zabieg ma na celu zapewnienie autonomii postępowań restrukturyzacyjnych i wyraźne odróżnienie procedur naprawczych od postępowań upadłościowych.

W piątej części komentarza przybliżamy materię uregulowaną w art. 95–112 p.r. Kontynuujemy omawianie procedur związanych ze spisem wierzytelności. Między innymi opisujemy zasady: rozpoznawania sprzeciwu, sporzą-

dzania spisu wierzytelności w przyspieszonym postępowaniu układowym, zatwierdzania spisu wierzytelności. Omawiamy także możliwość wykreślenia wierzytelności ze spisu oraz uzupełnienia spisu, a także zasady dochodzenia wierzytelności nieuwzględnionej w spisie. Ponadto w części piątej komentarza rozporządzamy omawianie przepisów dotyczących zgromadzenia wierzycieli. Między innymi analizujemy zasady jego zwoływania, wymogi dotyczące obwieszczenia o nim. Szczegółowo

komentujemy zasady głosowania, uwzględniania i liczenia głosów, a także przyjęcia uchwały.

Poprzednie części komentarza ukazały się:

- **cz. 1 – 22 września 2015 r.** (DGP nr 184),
- **cz. 2 – 27 października 2015 r.** (DGP nr 209),
- **cz. 3 – 24 listopada 2015** (DGP nr 228),
- **cz. 4 – 29 grudnia 2015** (DGP nr 252).

**Następna część ukaże się
23 lutego 2016 r.**

TYDZIEŃ Z KOMENTARZAMI – BAZA PUBLIKACJI

**W tygodniku Firma i Prawo
komentowaliśmy ustawy:**

- z 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej
- z 5 lipca 2001 r. o cenach
- z 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych
- z 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze
- z 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych
- z 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych

- z 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym
- z 12 grudnia 2012 r. o ogólnym bezpieczeństwie produktów
- z 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji
- z 14 grudnia 2012 r. o odpadach
- z 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta
- z 6 września 2001 r. o transporcie drogowym

Przeoczyłeś tygodnik? Znajdziesz go w wydaniach DGP na **www.edgp.gazetaprawna.pl**

Ustawa z 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (cz. 5)

(Dz.U. z 2015 r. poz. 978 ze zm.)

Art. 95. [Rozpoznanie sprzeciwu]

1. Sędzia-komisarz, zastępca sędziego-komisarza lub wyznaczony sędzia rozpoznaje sprzeciw na posiedzeniu niejawnym w terminie dwóch miesięcy od dnia jego wniesienia.
2. Jeżeli sędzia-komisarz, zastępca sędziego-komisarza lub wyznaczony sędzia uzna za potrzebne wyznaczenie rozprawy, zawiadamia o niej nadzorcę sądowego albo zarządcę, dłużnika oraz wierzyciela, który złożył sprzeciw, i wierzyciela, którego wierzytelności sprzeciw dotyczy. Niestawiennictwo tych osób, nawet usprawiedliwione, nie wstrzymuje wydania postanowienia.
3. Sędzia-komisarz, zastępca sędziego-komisarza lub wyznaczony sędzia może odstąpić od przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego, jeżeli biegły sporządził opinię w innym postępowaniu toczącym się przed sądem, sądem polubownym lub organem administracji. W takim przypadku dowodem są dokumenty obejmujące treść opinii biegłego.
4. W toku postępowania wywołanego złożeniem sprzeciwu nadzorca sądowy albo zarządca ma prawa i obowiązki uczestnika postępowania.
5. Na postanowienie w przedmiocie sprzeciwu zażalenie przysługuje dłużnikowi, nadzorczy sądowemu albo zarządcy oraz wierzycielom.
6. Uchylenie postanowienia w przedmiocie sprzeciwu i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania jest dopuszczalne wyłącznie w przypadku konieczności przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości albo jeżeli przy rozpoznawaniu sprzeciwu doszło do nieważności postępowania,

której skutków nie dało się usunąć w postępowaniu zażaleniovym.

komentarz

- **Rozpoznawanie sprzeciwu na posiedzeniu niejawnym.** Sprzeciw co do zasady powinien być rozpoznany na posiedzeniu niejawnym, bez wyznaczania rozprawy. Termin do rozpoznania sprzeciwu to dwa miesiące od chwili jego wniesienia. Termin ten nie jest jednak terminem ostatecznym, a ma charakter instrukcyjny dla sądu. **[przykład 1]** Oznacza to, że organizacja wewnętrzna sądu upadłościowego musi być taka, aby poza absolutnie nielicznymi wyjątkami dotrzymanie tego terminu było możliwe. W celu umożliwienia dotrzymania tego terminu w sprawach dotyczących sprzeciwu orzekają nie tylko sędzia-komisarz i jego zastępca lub zastępcy, ale także mogą zostać wyznaczeni inni sędziowie – stosownie do potrzeb, czyli liczby sprzeciwów.
- **Rozpoznanie sprzeciwu na rozprawie.** Jeżeli sędzia-komisarz, zastępca sędziego-komisarza lub wyznaczony sędzia uznają za potrzebne wyznaczenie rozprawy, zawiadamiają o niej nadzorcę sądowego albo zarządcę, dłużnika oraz wierzyciela, który złożył sprzeciw i wierzyciela, którego wierzytelności sprzeciw dotyczy. Nawet usprawiedliwiona nieobecność wskazanych osób nie wstrzymuje wydania postanowienia. W wypadku wyznaczenia rozprawy nie ma terminu instrukcyjnego na rozpoznanie sprzeciwu. Nie ulega jednak wątpliwości, że jako czynność koniecz-

na do przystąpienia do dalszych czynności w postępowaniu restrukturyzacyjnym, powinien być rozpoznany możliwie szybko i bez zbędnej zwłoki. Tutaj decydować będzie praktyka sądowa, naruszenie terminów instrukcyjnych zasadniczo niczym bowiem nie grozi.

- **Skutki orzeczenia sędziego-komisarza.** W ramach sprzeciwu rozpoznaniu podlegają sprawy o charakterze cywilnoprawnym, jak również spory dotyczące wierzytelności publicznoprawnych. Orzeczenie sędziego-komisarza, mimo że przeprowadzane na podstawie przepisów ustawy z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 101 ze zm.; dalej: k.p.c.) zastępuje na potrzeby postępowania restrukturyzacyjnego decyzję administracyjną ustalającą wysokość zobowiązania publicznoprawnego. Wobec tego urząd lub organ publiczny zgłaszający sprzeciw nie zachowuje uprawnień władczych (nie on decyduje ostatecznie o wysokości zobowiązania) i jest zobowiązany dowodzić istnienia wierzytelności na zasadach procesu cywilnego (jak każdy uczestnik). W takim przypadku dowodem istnienia wierzytelności może być jednak także ostateczna i wykonalna decyzja administracyjna.
- **Ograniczenie zasady bezpośredniości.** Biorąc pod uwagę to, że postępowanie restrukturyzacyjne powinno trwać możliwie krótko, oraz że spór, który trwał w chwili otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego, mógł być w stadium bardzo zaawansowanym (np. na etapie rozpoznawania apelacji), rozsądne ze strony ustawodawcy

PRZYKŁAD 1

Opóźnienie w rozpoznawaniu sprzeciwu

Wierzyciel wniósł w postępowaniu restrukturyzacyjnym sprzeciw dotyczący nieumieszczenia jego wierzytelności w spisie. Sprzeciw wpłynął do sądu i został rozpoznany dopiero po upływie trzech miesięcy. Opóźnienie sądu nie ma żadnych skutków procesowych. Termin dwóch miesięcy jest bowiem skierowany tylko do sądu, a nie strony postępowania.

było wprowadzenie unormowań pozwalających wykorzystywać wszelkie dowody zebrane w innym postępowaniu. Wpłynie to niewątpliwie na przyspieszenie postępowania i jednocześnie ograniczy powtarzanie tych samych czynności (co mogłoby doprowadzić też do negatywnego społecznego odbioru wymiaru sprawiedliwości; tymczasem wszystkim powinno zależeć na szybkości postępowania oraz na tym, żeby nie dublować pracy już wykonanej w innym postępowaniu). Z podobnych powodów wprowadzono możliwość odstąpienia od wysłuchania opinii biegłego bezpośrednio przed sędzią-komisarzem, jeżeli biegły sporządził opinię w innym postępowaniu toczącym się przed sądem. W takim przypadku dowód będą stanowić dokumenty znajdujące się w aktach innego postępowania. Ograniczenie zasady bezpośredniości jest uzasadnione charakterem postępowania

KOMENTARZE

restrukturyzacyjnego i spisu wierzitelności oraz koniecznością dążenia do jak największego skrócenia czasu jego trwania.

- **Ograniczenie możliwości korzystania z opinii biegłego z innych postępowań.** Możliwość skorzystania z opinii biegłych złożonych w innych postępowaniach nie dotyczy postępowań administracyjnych i polubownych. Takie postępowania nie toczą się przecież przed sądem, a odpowiednio przed sądem polubownym i organem administracyjnym. Można natomiast skorzystać z dowodów przeprowadzonych już wcześniej przed sądem w ramach postępowania sądowo-administracyjnego. Z uwagi na ograniczony zakres postępowania dowodowego prowadzonego przed sądem administracyjnym będą to przypadki wyjątkowe.
- **Inicjatywa przedłożenia dowodów.** Strona powołująca się na dany dowód ma prawo inicjatywy, jeśli chodzi o przedłożenie odpowiednich dokumentów zawierających treść tego dowodu (odpis poświadczony z akt zawierający treść opinii biegłego, ewentualnie wyciąg z protokołu zawierający zapis ustnej opinii lub opinii uzupełniającej). Wobec braku inicjatywy sędzia-komisarz, zastępca sędziego-komisarza lub wyznaczony sędzia powinien samodzielnie wystąpić do odpowiedniego sądu o przesłanie dokumentów zawierających te dowody. Zobowiązanie stron do wystąpienia o te dowody nie byłoby celowe, zwłaszcza że ich niedołączenie do sprzeciwu w formie odpisu nie stanowi braku formalnego. W praktyce dobrze jest o tym przypomnieć w sprzeciwie (jeżeli się wie, że taka opinia powstała), ale nie można przerzucić obowiązku uwzględnienia tej opinii na uczestników. Zatem brak wskazania przez uczestnika nie może skutkować brakiem uwzględnienia tej opinii.
- **Merytoryczne rozpoznawanie sprzeciwów.** Sędzia-komisarz (zastępca sędziego-komisarza, sędzia wyznaczony) w rozpoznaniu sprzeciwu musi podjąć decyzję merytoryczną co do istoty sprawy. Powinien więc albo uwzględnić sprzeciw i dokonać odpowiedniej zmiany w spisie, albo oddalić sprzeciw jako bezzasadny. Nie może on natomiast skierować sprawy do ponownego rozpoznania przez nadzorcę sądowego (zarządcę). Jak już wspomniano, treść spisu nie ma bowiem na tym etapie postępowania charakteru orzeczenia.
- **Uczestnicy i organy postępowania.** Uczestnikami postępowania restrukturyzacyjnego są dłużnik oraz wszyscy jego wierzyciele osobiści. Nadzorca sądowy lub zarządca nie są z kolei uczestnikami, a organem postępowania restrukturyzacyjnego. Wyjątkowo nadzorca sądowy lub zarządca występują ze statusem uczestnika postępowania na etapie rozpoznawania sprzeciwu od listy wierzitelności. Ma to na celu umożliwienie wykorzystania wiedzy, jaką posiadają z racji pełnionej funkcji, w szczególności o przedstawionych środkach dowodowych, ale również o innych dostępnych dowodach, których nie wnioskowano. Działanie nadzorcy sądowego lub zarządcy w charakterze uczestnika umożliwiają mu także uznanie sprzeciwu za zasadny i przychylenie się do sprzeciwu złożonego przez wierziciela czy dłużnika. Dotyczy to zwłaszcza tych sytuacji, gdy na podstawie samych ksiąg dłużnika nadzorca sądowy (lub zarządca) nie mogli uznać wierzitelności za udowodnioną, zaś w toku postępowania dotyczącego sprzeciwu ujawniono materiał dowodowy, który potwierdził stanowisko wierziciela.
- **Uгода w postępowaniu sprzeciwowym.** W postępowaniu wywołanym sprzeciwem można zawrzeć ugodę. W razie zawarcia ugody sędzia-komisarz umarza postępowanie wywołane sprzeciwem, a po uprawomocnieniu się postanowienia dokonuje zmian na spisie stosownie do zawartej ugody.
- **Rozprawa w postępowaniu sprzeciwowym.** Jeżeli sędzia-komisarz uzna, że konieczne jest wyznaczenie rozprawy, oznacza to także konieczność prawidłowego wezwania na jej termin wszystkich uczestników postępowania wywołanego sprzeciwem. Są nimi: dłużnik, nadzorca sądowy

lub zarządca, wierzyciel wnoszący sprzeciw i wierzyciel, którego wierzitelności sprzeciw dotyczy. Nieobecność tych osób, nawet usprawiedliwiona, nie wstrzymuje rozpoznania sprawy, o ile zostały o rozprawie prawidłowo powiadomione. Brak zwrotnych poświadczeń odbioru przy nieobecności którejkolwiek ze stron oznacza konieczność odroczenia rozprawy. Kontynuowanie w takiej sytuacji posiedzenia będzie z reguły obarczone wadą nieważności postępowania w tym zakresie.

- **Prawo wierzycieli do wniesienia zażalenia.** Wszyscy wierzyciele, nie tylko będący uczestnikami konkretnego postępowania wywołanego sprzeciwem, mają prawo do wniesienia zażalenia na postanowienie rozstrzygające sprzeciw. Według zasady ogólnej ustalania i skarżenia spisu uznaniu przez sędziego-komisarza mogłaby podlegać wierzitelność, której uznaniu sprzeciwia się nie tylko nadzorca sądowy (zarządca) i/lub dłużnik, ale także inni wierzyciele. Tymczasem skoro pierwotnie nie było jej w spisie wśród wierzitelności uznanych, nie było możliwości wniesienia sprzeciwu przeciwko jej uznaniu. Wskutek tego wierzyciele zainteresowani jej nieuznaniem nie mieliby żadnej możliwości obrony swoich praw i poparcia stanowiska nadzorcy sądowego lub zarządcy. Nowa konstrukcja kręgu uprawnionych do zażalenia daje taką możliwość i komplementarnie odpowiada potencjalnemu układowi sprzecznych interesów w postępowaniu. Taka konstrukcja powoduje, że nie stosuje się przepisów k.p.c. o interwencji.
- **Prawo do wniesienia zażalenia na rozstrzygnięcie sprzeciwu.** Na postanowienie sędziego-komisarza rozstrzygające sprzeciw służy zażalenie. Zażalenie to wnosi się do sądu rejonowego – sądu restrukturyzacyjnego za pośrednictwem sędziego-komisarza (zastępcy sędziego-komisarza lub sędziego wyznaczonego). Termin do wniesienia zażalenia wynosi siedem dni i w razie niezłożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia orzeczenia biegnie od daty ogłoszenia postanowienia na rozprawie. Postanowienie wydane na posiedzeniu niejawnym powinno być uzasadnione z urzędu (art. 357 k.p.c. w zw. z art. 209 p.r.). Jeżeli postanowienie zostanie opublikowane po przeprowadzeniu rozprawy, w terminie siedmiu dni każdy zainteresowany i uprawniony może żądać doręczenia mu postanowienia sędziego-komisarza wraz z uzasadnieniem, a następnie w terminie siedmiu dni od otrzymania postanowienia wnieść zażalenie (zob. też aktualną na gruncie przepisów ustawy p.r. uchwałę Sądu Najwyższego z 14 października 2011 r., sygn. akt III CZP 47/11: „termin do wniesienia przez upadłego [dłużnika – przyp. autora] zażalenia na ogłoszone na rozprawie postanowienie o oddaleniu sprzeciwu co do uznania wierzitelności – w razie złożenia przez niego wniosku o sporządzenie uzasadnienia i doręczenie postanowienia z uzasadnieniem – biegnie od doręczenia mu tego postanowienia”).
- **Prawo do wniesienia zażalenia przez członków zarządu.** Sąd Najwyższy w uchwale z 14 października 2010 r. (sygn. akt III CZP 63/10) mającej zastosowanie również w postępowaniu restrukturyzacyjnym wskazał, że: „na postanowienie sędziego-komisarza, wydane w wyniku rozpoznania sprzeciwu do listy wierzitelności, zażalenie w imieniu upadłej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością mogą wnieść członkowie zarządu zgodnie z obowiązującymi w tej spółce zasadami reprezentacji”. Uchwała ta zachowuje swoją aktualność na gruncie przepisów p.r.
- **Warunki formalne zażalenia.** Sędzia-komisarz (analogicznie zastępca-sędziego komisarza, sędzia wyznaczony), działając jako sąd I instancji, bada, czy zażalenie zostało złożone w terminie, wzywa do uzupełnienia ewentualnych braków i do uiszczenia niewniesionej opłaty. Opłata sądowa od zażalenia ma charakter stały i wynosi 200 zł (art. 75 pkt 3 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych; t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 1025). W razie braku opłaty skarżący powinien być wezwany do uzupełnienia braków formalnych zażalenia.

Na temat liczby odpisów zażalenia – zob. uwagi do liczby odpisów sprzeciwu przy art. 92 ust. 4 p.r.

- **Rozpoznawanie zażalenia.** Sąd restrukturyzacyjny, rozpoznając zażalenie na postanowienie sędziego-komisarza w przedmiocie rozpoznania sprzeciwu, orzeka z zasady na posiedzeniu niejawnym. Jeśli sprawa jest szczególnie skomplikowana, nie jest wykluczone wyznaczenie rozprawy. Z wyjątkową ostrożnością sąd restrukturyzacyjny powinien korzystać z uprawnień z art. 148 par. 2 w zw. z art. 397 k.p.c. i w zw. z art. 209 p.r. Uchylenie postanowienia w przedmiocie sprzeciwu i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania jest możliwe, ale tylko gdy zaistnieje konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości albo gdy przy rozpoznawaniu sprzeciwu doszło do nieważności postępowania, której skutków z różnych powodów nie dało się usunąć w postępowaniu zażaleniovym. Przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania nie jest z kolei usprawiedliwione, jeżeli konieczne jest jedynie uzupełnienie postępowania dowodowego. Wówczas sąd restrukturyzacyjny powinien go dokonać w ramach postępowania w drugiej instancji, nawet jeśli wymagałoby to wyznaczenia rozprawy. Potrzeba przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości zachodzi, jeśli sędzia-komisarz oddalił wszystkie wnioski dowodowe, np. z uwagi na podzielenie zarzutu przedawnienia, zaś w ocenie sądu restrukturyzacyjnego przedawnienie nie miało miejsca. Przeprowadzenie postępowania dowodowego w całości nie oznacza nakazu ponownego rozpoznania każdego formalnie zgłoszonego przez uczestników wniosku dowodowego, lecz konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w zakresie niezbędnym do rozstrzygnięcia sprawy, a więc dla ustalenia wszystkich niezbędnych faktów, o których mowa w art. 227 k.p.c.
- **Nieważność postępowania.** Nieważność dotycząca całości postępowania to nieważność, której skutków nie da się usunąć w drugiej instancji. W szczególności jest to uchybienie prawu do obrony jednej ze stron, obejmujące całość postępowania. Analizując kolejno przesłanki nieważności z art. 379 k.p.c., należy stwierdzić, że tylko niektóre z nich mogą spowodować konieczność zwrotu sprawy do ponownego rozpoznania. I tak:
 - art. 379 pkt 1 k.p.c. – jeżeli droga sądowa była niedopuszczalna – należy umorzyć postępowanie wywołane sprzeciwem po uprzednim uchyleniu postępowania w pierwszej instancji;
 - art. 379 pkt 2 k.p.c. – jeżeli strona nie miała zdolności sądowej lub procesowej, organu powołanego do jej reprezentowania lub przedstawiciela ustawowego albo gdy pełnomocnik strony nie był należycie umocowany – ta przyczyna nieważności może być podstawą uchylenia, gdy dotyczy całości postępowania przed sędzią-komisarzem, a nie pojedynczej czynności lub kilku, które można przeprowadzić przed sądem restrukturyzacyjnym;
 - art. 379 pkt 3 k.p.c. – jeżeli o to samo roszczenie między tymi samymi stronami toczy się sprawa wcześniej wszczęta albo jeżeli sprawa taka została już prawomocnie osądzona – w tym wypadku należy w drodze postanowienia zmieniającego dostosować treść spisu wierzitelności do prawomocnego orzeczenia, chyba że spór dotyczy zdarzeń mających miejsce po wydaniu tego prawomocnego orzeczenia. Sam fakt równoległego toczzenia się postępowania o to samo roszczenie jest naturalny dla postępowania w sprawie ustalenia spisu i nie powoduje nieważności;
 - art. 379 pkt 4 k.p.c. – jeżeli skład sądu orzekającego był sprzeczny z przepisami prawa albo jeżeli w rozpoznaniu sprawy brał udział sędzia wyłączony z mocy ustawy – postępowanie powinno być uchylone w całości;
 - art. 379 pkt 5 k.p.c. – jeżeli strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw – tego typu uchybienie jest powodem uchylenia do ponownego rozpoznania, gdy dotyczy całości postępowania lub takiej jego części, której nie da się przeprowadzić przed sądem II instancji;
 - art. 379 pkt 6 k.p.c. – jeżeli sąd rejonowy orzekł w sprawie, w której sąd okręgowy jest właściwy bez względu na wartość przedmiotu sporu – ta przyczyna nieważności nie dotyczy spraw ze sprzeciwu.

- **Brak środka odwoławczego.** Postanowienie sądu restrukturyzacyjnego rozstrzygające zażalenie na postanowienie sędziego-komisarza ma charakter ostateczny i nie służy od niego żaden środek odwoławczy. Ustalenia istnienia wierzitelności można natomiast żądać w innym postępowaniu sądowym lub sądowo-administracyjnym (art. 101 ust.1 p.r.). Jeżeli przed zgromadzeniem wierzycieli w tym odrębnym postępowaniu zapadnie prawomocny wyrok lub zostanie wydana decyzja ostateczna – sędzia-komisarz w trybie art. 101 ust. 2 p.r. zmienia spis wierzitelności stosownie do przedstawionych mu orzeczeń.
- **Koszty postępowania.** W sprawie kosztów postępowania wywołanego sprzeciwem – zob. uwagi do art. 208 p.r.

Art. 96. [Uprawnocnienie się postanowienia i zmiany]
Po uprawomocnieniu się postanowienia uwzględniającego sprzeciw w spisie wierzitelności dokonuje się zmian w zakresie określonym w postanowieniu.

komentarz

- **Zmiany spisu wierzitelności.** Spis wierzitelności, po jego wyłożeniu w sekretariacie, może zostać zmieniony na dwa sposoby. Może ulec zmianie w drodze postanowienia sędziego-komisarza w wyniku rozpoznania sprzeciwu lub w drodze zmieniającego postanowienia sądu upadłościowego, jeżeli wniesiono zażalenie. Samo wydanie postanowień zmieniających treść spisu, bez jego fizycznego poprawienia, nie jest jednak wystarczające dla utrwalenia owych zmian, w szczególności na potrzeby późniejszego korzystania ze spisu jako podstawy przy wyznaczaniu podziału na kategorii interesu, przy wyliczaniu większości do głosowania na zgromadzeniu wierzycieli czy też przy sporządzaniu wypisów po umorzeniu lub zakończeniu postępowania restrukturyzacyjnego. Z tego względu określenie „dokonanie zmian” w spisie przez sędziego-komisarza należy rozumieć dosłownie. Do czasu, kiedy spis powstaje w wersji papierowej (czyli do 1 lutego 2018 r.), treść spisu, która uległa zmianie, powinna zostać przekreślona, tak aby zachować czytelność, a obok powinna zostać dopisana nowa treść ustalona prawomocnym orzeczeniem sędziego-komisarza lub sądu. Jeżeli nowa treść jest zbyt obszerna, obok przekreślonego tekstu należy umieścić oznaczenie decyzji zawierającej nową treść spisu, wskazując przy tym datę jej wydania i numer karty w aktach, na której ta nowa treść się znajduje (żeby można się było zapoznać z treścią). Pod treścią powinny się znaleźć podpis sędziego-komisarza oraz data dokonania zmiany na liście. Na dokonanie zmian nie służy zażalenie, ponieważ nie ma ono charakteru orzeczenia, ale w razie niezgodności adnotacji sędziego-komisarza z treścią prawomocnego orzeczenia sądu (lub sędziego-komisarza) – sędzia-komisarz dokona odpowiednich poprawek. Po wejściu w życie przepisów o Centralnym Rejestrze Restrukturyzacji i Upadłości dokonanie zmiany w spisie będzie polegało na dokonaniu wpisu poprawionej treści w systemie elektronicznym w miejsce dotychczasowego wpisu.

Art. 97. [Spis wierzitelności w przyspieszonym postępowaniu układowym]
1. W przyspieszonym postępowaniu układowym sędzia-komisarz zatwierdza spis wierzitelności na zgromadzeniu wierzycieli.
2. Postanowienie sędziego-komisarza o zatwierdzeniu spisu wierzitelności obwieszcza się.

komentarz

- **Zakaz zaskarżania spisu.** W przyspieszonym postępowaniu układowym nie są rozstrzygane spory pomiędzy dłużnikiem i wierzycielami oraz pomiędzy wierzycielami co do istnienia wierzitelności. Z tego powodu w postępowaniu nie przewidziano procedury zaskarżania spisu przygotowanego i złożonego przez nadzorcę sądowego (zarządcę).
- **Skutki zatwierdzenia spisu.** Zatwierdzenie spisu służy jedynie weryfikacji

KOMENTARZE

- formalnej poprawności spisu i nie oznacza merytorycznej decyzji co do istnienia lub nieistnienia wierzytelności. Ze strony dłużnika jedynym efektem jest uznanie wierzytelności, które znalazły się w spisie wierzytelności bezspornych. Aby zapobiec uznaniu wierzytelności kwestionowanych, dłużnik może złożyć zastrzeżenia do spisu w trybie art. 90 ust. 1 p.r.
- **Obwieszczenia.** Obwieszczenie postanowienia sędziego-komisarza o zatwierdzeniu spisu publikuje się w Centralnym Rejestrze Restrukturyzacji i Upadłości, a do 1 lutego 2018 r., kiedy rejestr zacznie działać – w Monitorze Sądowym i Gospodarczym. W związku ze specyfiką tego postępowania z obwieszczeniem nie są związane żadne konsekwencje prawne, w szczególności żadna ze stron nie nabiera prawa do wniesienia sprzeciwu czy innego rodzaju środka odwoławczego od tego postanowienia.
 - **Powaga rzeczy osądzonej spisu.** Spis wierzycieli zatwierdzony na zgromadzeniu wierzycieli w przyspieszonym postępowaniu układowym korzysta z powagi rzeczy osądzonej. W razie umorzenia postępowania lub prawomocnej odmowy zatwierdzenia układu wyciąg z tego spisu stanowi więc tytuł egzekucyjny przeciwko dłużnikowi (art. 101 ust. 1 p.r.), zaś w razie prawomocnego zatwierdzenia układu takim tytułem jest wyciąg ze spisu wraz z wypisem prawomocnego postanowienia zatwierdzającego układ (art. 101 ust. 2 p.r.).
 - **Spis wierzytelności spornych.** Spisu wierzytelności spornych nie zatwierdza się, służy on jedynie do zbadania, czy kwota wierzytelności spornych wynosi 15 proc. Jeśli tak, powoduje to konieczność umorzenia przyspieszonego postępowania układowego (art. 326 ust. 1 p.r.).
- **Art. 98. [Zatwierdzenie spisu wierzytelności]**
1. W postępowaniu układowym oraz sanacyjnym po upływie terminu do złożenia sprzeciwu, a w przypadku jego złożenia – po uprawomocnieniu się postanowienia w przedmiocie sprzeciwu, sędzia-komisarz zatwierdza spis wierzytelności.
2. Przepis art. 97 ust. 2 stosuje się.
3. Sędzia-komisarz zatwierdza spis wierzytelności w zakresie nieobjętym nierozpoznanymi prawomocnie sprzeciwami, jeżeli suma wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem, których dotyczy sprzeciw, prawomocnie nierozpoznane, nie przekracza 15 proc. sumy wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem. Postępowania w przedmiocie tych sprzeciwów podlegają umorzeniu przez sąd albo sędziego-komisarza, jeżeli nie zostaną prawomocnie rozpoznane do czasu głosowania nad układem.
- **komentarz**
- **Skutki upływu terminu do wnoszenia sprzeciwów.** Jeśli upływie termin do wnoszenia sprzeciwów (termin ten wynosi dwa tygodnie od obwieszczenia o złożeniu spisu w MSiG; a od 1 lutego 2018 r., kiedy zacznie działać Centralny Rejestr Restrukturyzacji i Upadłości, liczony będzie od umieszczenia spisu w rejestrze) – ustalenia spisu stają się wiążące i prawomocne. Sędzia-komisarz potwierdza to postanowieniem o zatwierdzeniu spisu.
 - **Postanowienie o zatwierdzeniu spisu.** Jeżeli jednak wpłynęły sprzeciw, po ich rozpoznaniu i po dokonaniu wszystkich zmian na spisie wynikających z prawomocnych orzeczeń, albo po uprawomocnieniu decyzji o odrzuceniu sprzeciwów, sędzia-komisarz wydaje postanowienie o zatwierdzeniu spisu wierzytelności. Na postanowienie to nie służy zażalenie, nie kończy ono bowiem żadnego postępowania. W szczególności nie kończy ono postępowania w przedmiocie ustalenia wierzytelności, te bowiem skończyły się wraz z upływem terminu do sprzeciwu lub zażalenia lub wraz z prawomocnym orzeczeniem sądu. Postanowienie sędziego-komisarza ma charakter techniczny i oznacza jedynie urzędowe potwierdzenie, że postępowanie w przedmiocie ustalenia spisu wierzytelności zostało prawomocnie zakończone.
 - **Obwieszczenia.** Obwieszczenie postanowienia sędziego-komisarza o zatwierdze-

- niu spisu obwieszcza się w rejestrze (a do 1 lutego 2018 r. – w MSiG). Z faktu obwieszczenia nie płyną żadne konsekwencje prawne, w szczególności żadna ze stron nie nabiera prawa do wniesienia zażalenia czy innego rodzaju środka odwoławczego od tego postanowienia.
- **Częściowe zatwierdzenie spisu wierzytelności.** Przed nowelizacją z 6 marca 2009 r. zapis art. 282 ustawy z 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze przewidywał konieczność częściowego zatwierdzenia spisu wierzytelności, gdy suma wierzytelności spornych spadnie poniżej 15 proc. Ustawa przewidywała wówczas możliwość zwołania zgromadzenia wierzycieli w sytuacji, gdy suma spornych wierzytelności nie przekraczała 15 proc. ogółu wierzytelności. W istocie była to instytucja, z której w praktyce nie korzystano, zwłaszcza wobec konieczności ustalenia wiążących list wierzycieli podzielonych ze względu na kategorie interesu. Obecny przepis służy realnemu zastosowaniu tej idei. W obecnym rozwiązaniu, które przyjęło prawo restrukturyzacyjne, nie tylko możliwe, ale obligatoryjne jest zwołanie zgromadzenia wierzycieli przed rozpoznaniem ostatniego sprzeciwu natychmiast, gdy suma wierzytelności bezspornie ustalonych spadnie poniżej 15 proc. ogółu.
 - **Istotna większość wierzycieli.** Ustalenie spisu wierzytelności w przypadku zaistnienia sporu może wymagać znacznego czasu. Może się okazać, że konieczne jest przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego lub innych długotrwałych procedur. Jeżeli więc sporność dotyczy wierzytelności, które ze względu na swoją wielkość nie będą mieć wpływu na przyjęcie układu, nie ma potrzeby, aby oczekiwać z głosowaniem nad układem do ich ostatecznego ustalenia. Jest to szczególnie istotne z tego względu, że każde opóźnienie w przyjęciu układu i zakończeniu postępowania zmniejsza szanse na powodzenie i realizację układu. Matematycznie można zapisać te wielkości jako:
- $$[100 - (100 \times 15 \text{ proc.})] \times 66,6 \text{ proc.} = 56,67 \text{ proc.}$$
- Z punktu widzenia interesu wierzycieli próg 15 proc. sporności daje zatem (przy wymaganej dla przyjęcia układu większości 2/3 kapitału) gwarancję, że za układem głosowało ponad 56 proc., czyli nadal istotna większość wierzycieli.
- **Obliczanie udziału wierzytelności spornych.** Do prawidłowego obliczenia udziału wierzytelności spornych należy porównać sumę wierzytelności uznanych powyęszoną o wierzytelności, których uznanie domagają się wierzyciele (suma wierzytelności w razie uznania wszystkich spornych) w pełnej objętej żądaniem wysokości, do sumy wierzytelności spornych (kwota, której uznania nieprawomocnie odmówiono). Jeżeli udział wierzytelności spornych nie przekracza 15 proc., spis powinien być zatwierdzony w zakresie nieobjętym sprzeciwami, a zgromadzenie wierzycieli zwołane.
 - **Skutki postanowienia o zatwierdzeniu spisu wierzytelności.** Spis ustalony przez nadzorcę sądowego lub zarządcę nabiera charakteru orzeczenia sądowego po wydaniu postanowienia sędziego-komisarza o zatwierdzeniu spisu wierzytelności. Spis taki ma charakter wiążący w postępowaniu restrukturyzacyjnym, ale poza nim nie korzysta z powagi rzeczy osądzonej. W szczególności nie ma on wpływu na bieg innych postępowań sądowych. Jeżeli więc wierzyciel toczył spór sądowy z dłużnikiem przed otwarciem postępowania, postępowanie takie może się toczyć równolegle, niezależnie od procedury ustalania spisu wierzytelności. W każdym z takich wypadków prawomocne orzeczenie sprzeczne z treścią spisu (zasądzenie wierzytelności, której uznania odmówiono), jest powodem do dokonania na nim zmian w trybie art. 101 ust. 2 p.r. Wierzytelność wynikająca z takiego orzeczenia także będzie objęta układem na warunkach w nim określonych.
 - **Ustalenie nieistnienia wierzytelności.** Jeżeli w postępowaniu uznano wierzytelność, którą dłużnik kwestionował, może on po zakończeniu lub umorzeniu postępowania żądać ustalenia jej nieistnienia w drodze powództwa (art. 102 ust. 3 p.r.). Wierzyciel,

- któremu odmówiono uznania wierzytelności, może w drodze powództwa żądać jej uznania, nie czekając do prawomocnego zakończenia lub umorzenia postępowania.
- **Możliwość podważenia spisu wierzytelności.** Biorąc pod uwagę powyższe regulacje wyraźnie widać, że ustalenia zatwierdzonego spisu wierzytelności nie są ostateczne. Mogą być podważone nawet w trakcie postępowania upadłościowego w specyficznych sytuacjach, zaś po zakończeniu postępowania – w bardzo szerokim zakresie.
- **Art. 99. [Wykreślenie ze spisu]**
- Sędzia-komisarz może z urzędu wykreślić wierzytelność ze spisu wierzytelności w przypadku stwierdzenia, że w spisie umieszczono wierzytelność, która w całości lub części nie istnieje albo przysługuje innej osobie niż wskazana w spisie jako wierzyciel. Postanowienie o wykreśleniu wierzytelności ze spisu wierzytelności doręcza się wierzycielowi, którego dotyczy, dłużnikowi oraz nadzorcy albo zarządcy. Osobom tym przysługuje zażalenie na postanowienie.
- **komentarz**
- **Możliwość zmiany spisu przez sędziego-komisarza.** Spis wierzytelności nie podlega korekcie merytorycznej sędziego-komisarza do chwili jego zatwierdzenia. Sprzeciw i zażalenie zależą od woli wierzycieli i dłużników, a więc powodują zmiany w spisie tylko w zakresie ściśle wyznaczonym ich aktywnością. Sędzia-komisarz ma możliwość dokonania merytorycznej korekty spisu, ale dopiero po jego zatwierdzeniu.
 - **Dokonywanie zmian w spisie przez sędziego-komisarza.** Sędzia-komisarz dokonuje z urzędu zmian w spisie tylko poprzez wykreślenie, natomiast nie może żadnej wierzytelności w tym trybie do spisu dopisać. Wykreśleń dokonuje się w wypadku, gdy sędzia-komisarz stwierdzi, że umieszczono w spisie wierzytelności, które w całości lub w części nie istnieją. Jak wspomniano wcześniej, sędzia-komisarz nie dokonuje merytorycznej kontroli treści spisu. Z kolei wierzyciele lub dłużnik mogą być niezainteresowani lub nieorientowani co do zasad regulujących uznanie na spisie, a nadzorca sądowy lub zarządca mogą nie mieć wiedzy co do wszystkich wierzytelności. W tej sytuacji, na zatwierdzonym spisie wierzytelności mogłyby się znaleźć wierzytelności, które w ogóle nie podlegają zaspokojeniu z masy układowej (sanacyjnej), uznane mimo braku dowodów na istnienie lub wręcz przy istnieniu dowodów na nieistnienie wierzytelności.
 - **Nieistnienie wierzytelności.** Nieistnienie wierzytelności w części oznacza także uznanie wierzytelności w zbyt wysokiej kwocie, przypisanie zabezpieczeń bezskutecznych, zupisanie potrącenia niedopuszczalnego w świetle art. 253 p.r. We wszystkich tego typu wypadkach spis wymaga skorygowania w trybie art. 99 p.r., mimo że żaden z pozostałych wierzycieli ani dłużnik nie zakwestionowali faktu uznania wierzytelności poprzez złożenie sprzeciwu.
 - **Brak możliwości korygowania błędnych decyzji dłużnika.** Nie ma możliwości, aby w trybie art. 99 p.r. skorygować błędną decyzję dłużnika co do odmowy uznania wierzytelności (art. 86 ust. 2 pkt 9 p.r.). W tym wypadku nie ma podstaw, aby dbać o interes wierzyciela, który zaniedbał wniesienie sprzeciwu lub się z nim spóźnił. Wynika to nie tylko z wyraźnego brzmienia przepisu, ale także z zasady, że każdy powinien dbać o swoje sprawy.
 - **Błędne uznanie wierzyciela.** W sytuacji gdy wierzytelność umieszczona w spisie służy innemu wierzycielowi niż ujęty w spisie, istnieje podstawa do skorygowania spisu wierzytelności. W takim wypadku konieczne jest wykreślenie wierzyciela błędnie uznanego. Nie oznacza to, że sędzia-komisarz wpisuje w to miejsce wierzyciela pominiętego (np. inwestora, który spłacił podwykonawcę w trybie art. 647¹ ustawy z 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 121 ze zm.; dalej: k.c.). Omawiany przepis zezwala bowiem tylko na wykreślenie podmiotów nieuprawnionych, a nie dopisywanie innych podmiotów. Ewentualna korekta przez dopisanie jest dopuszczana w trybie art. 101 ust. 2 p.r.

- i dotyczy wyłącznie wierzytelności stwierdzonych prawomocnym orzeczeniem.
- **Moc wiążąca rozstrzygnięć w postępowaniu restrukturyzacyjnym.** Gdy co do danej wierzytelności zapadło wcześniej orzeczenie sędziego-komisarza lub sądu, które jest prawomocne, a okoliczności sprawy nie uległy zmianie, omawiany przepis nie ma zastosowania. Takie rozstrzygnięcie jest wiążące w postępowaniu restrukturyzacyjnym i sędzia-komisarz nie może dokonać zmiany raz dokonanej i prawomocnej interpretacji określonego stanu faktycznego. Wyjątkiem jest przedstawienie przez wierzyciela nieujętego na liście prawomocnego orzeczenia wskazującego, że przysługuje mu wierzytelność błędnie przypisana innemu wierzycielowi. Wtedy wciągnięcie na listę uprawnionego wierzyciela następuje w trybie art. 101 ust. 2 p.r., a wierzyciela niesłusznie ujawnionego sędzia-komisarz wykreśla w trybie art. 99 p.r. Orzeczenia te są komplementarne i ściśle ze sobą powiązane, wskazane jest także, aby były to dwa punkty jednego orzeczenia.
 - **Dokonywanie zmian na posiedzeniu niejawnym.** Dokonanie zmian (uzupełnień) na spisie w trybie art. 99 lub art. 101 p.r. nie wymaga wyznaczenia rozprawy i może się odbyć na posiedzeniu niejawnym. Sędzia-komisarz w razie potrzeby może wysłuchać zainteresowanych osób. Może to uczynić zarówno na drodze wezwania do złożenia oświadczeń na piśmie, jak i w drodze wysłuchania bezpośredniego na posiedzeniu (art. 194 p.r.).
 - **Doręczenia.** Postanowienie sędziego-komisarza o zmianie spisu poprzez wykreślenie wierzytelności, powinno zostać doręczone nadzorcy sądowemu lub zarządcy, dłużnikowi oraz wierzycielowi, którego wierzytelność usunięto ze spisu.
 - **Zażalenie.** Zażalenie na postanowienie służy nadzorcy (zarządcy), dłużnikowi oraz wierzycielowi, którego wierzytelność wykreślono. Zażalenie wnosi się do sądu restrukturyzacyjnego za pośrednictwem sędziego-komisarza.
- **Art. 100. [Uzupełnienie spisu]**
1. Jeżeli po złożeniu spisu wierzytelności zostanie ujawniona wierzytelność, która nie została umieszczona w spisie, nadzorca albo zarządca sporządza uzupełnienie spisu wierzytelności. Przepisy art. 84–91 stosuje się odpowiednio.
2. Zmiana imienia, nazwiska, nazwy wierzyciela oraz zmiana osoby wierzyciela, do której doszło po złożeniu spisu wierzytelności sędziemu-komisarzowi, nie stanowi podstawy do zmiany spisu oraz nie pozbawia wierzyciela prawa udziału w dalszym postępowaniu restrukturyzacyjnym.
- **komentarz**
- **Ujawnienie wierzytelności.** Ujawnienie wierzytelności może oznaczać pojawienie się nowych dowodów na istnienie wierzytelności, którymi wcześniej nadzorca lub zarządca nie dysponował. Może oznaczać także zmianę stanowiska dłużnika, który postanowił uznać wierzytelność, której wcześniej nie uznawał, a co do nieujęcia której w spisie nie wniesiono sprzeciwu. Jeżeli wierzyciel wniósł sprzeciw – nie jest dopuszczalny tryb ujawnienia w uzupełniającym spisie. Dopiero prawomocne orzeczenie sądu lub organu administracyjnego umożliwi wciągnięcie takiej wierzytelności do spisu. Ujawnieniem wierzytelności jest również uznanie długu wcześniej nieuznanego lub nieuznanego i jednocześnie niewskazywanego w spisach i wykazach przez dłużnika. Istnieje kilka powodów, dla których dłużnik mógł zmienić swoje stanowisko. Może to być np. zawarcie umowy pozasądowej z wierzycielem lub pozyskanie dowodów, że szanse na wygraną w procesie wytoczonym przez wierzyciela są niewielkie.
 - **Tryb uzupełniania spisu.** Uzupełnienie spisu przeprowadza się w takim samym trybie jak podstawowy spis. Procedura rozpoczyna się od przygotowania spisu przez nadzorcę sądowego lub zarządcę, następnie przez zamieszczenie w Centralnym Rejestrze Restrukturyzacji i Upadłości (obwieszczenia w MSiG – do 1 lutego 2018 r.) przez wnoszenie i rozpoznawanie sprzeciwów, a następnie zażaleń, aż po zatwier-

KOMENTARZE

dzenie uzupełniającego spisu przez sędziego-komisarza.

■ **Wiele spisów uzupełniających.** W sytuacji istnienia wielu wierzytelności i długiego czasu trwania postępowań (zwłaszcza sanacyjnego), w toku postępowania może dojść do ustalenia nawet kilku spisów uzupełniających. Praktyką znacznie upraszczającą postępowanie będzie oznaczanie spisów uzupełniających kolejnymi numerami. Dzięki temu przy przygotowywaniu zgromadzenia wierzycieli, wydawaniu odpisów i innych tego rodzaju czynnościach, możliwe jest jednoznaczne zidentyfikowanie konkretnego spisu wierzytelności.

■ **Metody zmiany treści spisu wierzytelności.** Ustawodawca dopuścił trzy następujące metody zmiany treści spisu wierzytelności:

- 1) poprzez ustalenie uzupełniającego spisu wierzytelności – droga właściwa dla umieszczenia w spisie wierzytelności ujawnionych po złożeniu spisu wierzytelności (zmiany dokonuje nadzorca sądowy albo zarządca);
- 2) postanowieniem sędziego-komisarza – droga właściwa dla uwzględnienia na liście wierzytelności zapadłych po złożeniu spisu prawomocnych orzeczeń. Takie postanowienie podlega wyłącznie doręczeniu osobom zainteresowanym i nie służy na nie zażalenie, ma ono bowiem charakter techniczny i służy realizacji prawomocnego orzeczenia (art. 101 ust. 2 p.r.);
- 3) postanowieniem sędziego-komisarza wydanym z urzędu – ta droga jest właściwa w razie ujawnienia w spisie wierzytelności, które nie powinny być uznane (art. 99 p.r.); na postanowienie służy zażalenie.

■ **Zmiany co do osoby wierzyciela.** Zmiana imienia, nazwiska, nazwy wierzyciela oraz zmiana osoby wierzyciela, do której doszło po złożeniu spisu wierzytelności sędziemu-komisarzowi, nie stanowi podstawy do zmiany spisu i nie jest wymagana, ponieważ nie pozbawia wierzyciela prawa udziału w dalszym postępowaniu restrukturyzacyjnym.

Należy jednak zwrócić uwagę na treść art. 109 p.r., który co do zasady wyklucza możliwość wzięcia udziału w zgromadzeniu (w tym głosowania nad układem) wierzycieli, którzy nabyli wierzytelność w drodze przelewu lub indosu po otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego. Wierzyciel zatem bierze udział w postępowaniu, ale jest pozbawiony podstawowego prawa do ochrony swoich interesów, a więc prawa do głosowania. Wierzyciel, który nabył wierzytelność w tej drodze, może korzystać z pełni praw uczestnika jedynie wyjątkowo, w sytuacjach określonych w art. 109 ust. 2 p.r. Pełnię praw uczestnika ma więc wierzyciel, gdy przejście wierzytelności nastąpiło wskutek spłacenia przez wierzyciela długu, za który odpowiadał osobiście, albo określonymi przedmiotami majątkowymi, ze stosunku prawnego powstałego przed dniem otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego, albo nabycie wierzytelności nastąpiło po obwieszczeniu w rejestrze informacji o trybie i miejscu sprzedaży wierzytelności, a zbycie nastąpiło na rzecz nabywcy, który zaoferował najwyższą kwotę.

Art. 101. [Dochodzenie wierzytelności nieuwzględnionej w spisie]

1. **Unieuwzględnienie wierzytelności w spisie wierzytelności nie stanowi przeszkody do jej dochodzenia we właściwym trybie.**
2. **Sędzia-komisarz zmienia spis wierzytelności stosownie do przedstawionych mu prawomocnych orzeczeń. Przepisy art. 89–91 stosuje się odpowiednio.**

Art. 101. [Dochodzenie wierzytelności nieuwzględnionej w spisie]

■ **Możliwość dalszego dochodzenia nieuwzględnionej wierzytelności.** Odmowa uznania w spisie wierzytelności, prawomocna według przepisów prawa restrukturyzacyjnego, odnosi skutki jedynie w ramach tego postępowania. Natomiast po umorzeniu lub zakończeniu postępowania restrukturyzacyjnego nie odnosi żadnych skutków. W efekcie wierzyciel, któremu odmówiono uwzględnienia jego wierzytelności, nie ma możliwości kwestionowania jej w dalszym postępowaniu. W razie zakończenia lub umorzenia postępowania

może on jednak przeciw dłużnikowi wytoczyć powództwo o zasądzenie. [przykład 2]

■ **Prawo do wytoczenia procesu przeciwko dłużnikowi.** Otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego nie wpływa na prawo wierzyciela do wytoczenia lub kontynuacji procesu przeciwko dłużnikowi o wierzytelności podlegające wciągnięciu do spisu wierzytelności. Treść rozstrzygnięcia na spisie wierzytelności nie jest dla takiego wierzyciela ostatecznie rozstrzygająca. Jeżeli jednak wierzytelność w postępowaniu restrukturyzacyjnym uznano – odpowiednie postępowanie procesowe powinno być umorzone z braku celowości jego prowadzenia (art. 355 k.p.c.). Zgodnie z przepisami wydanie wyroku jest zbędne w sytuacji, gdy wierzyciel dysponuje już tytułem egzekucyjnym, którym jest wyciąg ze spisu wierzytelności (art. 102 p.r.).

Art. 102. [Tytuł egzekucyjny]

1. **Po prawomocnej odmowie zatwierdzenia układu lub prawomocnym umorzeniu postępowania restrukturyzacyjnego wyciąg z zatwierdzonego spisu wierzytelności, zawierający oznaczenie wierzyciela i przysługującej mu wierzytelności, stanowi tytuł egzekucyjny przeciwko dłużnikowi.**
2. **Po prawomocnym zatwierdzeniu układu wyciąg z zatwierdzonego spisu wierzytelności, łącznie z wypisem prawomocnego postanowienia zatwierdzającego układ, stanowi tytuł egzekucyjny przeciwko dłużnikowi oraz temu, kto udzielił zabezpieczenia wykonania układu, jeżeli został w sądzie złożony dokument stwierdzający udzielenie zabezpieczenia, a także przeciwko zobowiązanemu do dopłaty, jeżeli układ przewiduje dopłatę między wierzycielami. W przypadku uchylenia układu przepis ust. 1 stosuje się.**
3. **Dłużnik może żądać ustalenia, że wierzytelność objęta zatwierdzonym spisem wierzytelności nie istnieje albo istnieje w mniejszym zakresie, jeżeli złożył sprzeciw w postępowaniu restrukturyzacyjnym i co do wierzytelności nie zapadło prawomocne orzeczenie sądowe.**
4. **Po nadaniu wyciągowi z zatwierdzonego spisu wierzytelności klauzuli wykonalności zarzut, że wierzytelność objęta spisem wierzytelności nie istnieje albo że istnieje w mniejszym zakresie, dłużnik może podnieść w drodze powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności.**

komentarz

■ **Wyciąg ze spisu wierzytelności jako tytuł egzekucyjny.** Rozstrzygnięcie co do uznania lub pominięcia wierzytelności w spisie wierzytelności w postępowaniu restrukturyzacyjnym jest wiążące tylko w postępowaniu restrukturyzacyjnym. Jednak w sytuacji gdy wierzytelność została uznana w spisie wierzytelności i nie doszło do jej zaspokojenia w wykonaniu układu, nie ma potrzeby obciążania wierzyciela obowiązkiem ponownego dochodzenia już raz ustalonej wierzytelności. Dlatego wyciąg ze spisu wierzytelności stanowi tytuł egzekucyjny przeciwko dłużnikowi po odmowie zatwierdzenia układu lub umorzeniu postępowania restrukturyzacyjnego.

■ **Kwestionowanie tytułu egzekucyjnego.** Dłużnik może kwestionować tytuł egzekucyjny poprzez wniesienie powództwa o ustalenie, że wierzytelność objęta spisem nie istnieje lub istnieje w mniejszym zakresie. Dłużnik musi spełnić jednak dwa konieczne warunki, aby z takim powództwem wystąpić. Pierwszy warunek – powództwa nie może wnieść dłużnik, który nie złożył sprzeciwu przeciwko uznaniu tej wierzytelności w postępowaniu restrukturyzacyjnym. Przez pojęcie „złożył sprzeciw” należy rozumieć czynną odmowę uznania, w tym również odpowiedź na sprzeciw wierzyciela, który domagał się wciągnięcia do spisu wierzytelności pominiętej przez nadzorcę sądowego (zarządcę). Nie jest natomiast sprzeciwem przemilczenie faktu ujęcia danej wierzytelności w spisie, co oznacza definitywne jej uznanie.

Drugim warunkiem dopuszczalności powództwa przeciwko wierzytelności uznanej na spisie jest brak prawomocnego orzeczenia co do tej wierzytelności. Gdy takie prawomocne orzeczenie już jest – wytoczeniu powództwa przeciwko uznaniu w spisie sprzeciwia się powaga rzeczy osądzonej. O ile bowiem spis wierzytel-

PRZYKŁAD 2

Inna droga

Wierzycielowi odmówiono uwzględnienia jego wierzytelności w spisie wierzytelności w postępowaniu restrukturyzacyjnym. Następnie postępowanie zostało zakończone. Rozpoznanie wierzytelności w postępowaniu restrukturyzacyjnym nie tworzy powagi rzeczy osądzonej (res iudicata) i pozwala na dochodzenie przez wierzyciela danej wierzytelności w drodze powództwa.

PRZYKŁAD 3

Wierzyciel rzeczowy bez udziału w postępowaniu

Na nieruchomości dłużnika ustanowiono hipotekę, której wartość pokrywa się z wartością nieruchomości. Po jakimś czasie dłużnik złożył wniosek o wszczęcie postępowania restrukturyzacyjnego, a sąd wydał postanowienie o jego otwarciu. Wierzyciel, którego wierzytelność została zabezpieczona hipoteką, a wartość nieruchomości zabezpieczonej pokrywa się z wysokością wierzytelności, nie bierze udziału we wszczętym postępowaniu i nie jest ujęty w spisie wierzytelności.

PRZYKŁAD 4

Gdy hipoteka nie pokrywa długu

Na nieruchomości ustanowiono hipotekę do wysokości 100 tys. zł zabezpieczającą wierzytelność w kwocie 80 tys. zł. Po jakimś czasie dłużnik złożył wniosek o wszczęcie postępowania restrukturyzacyjnego, a sąd wydał postanowienie o jego otwarciu. Okazało się, że nieruchomość jest warta tylko 50 tys. zł. W takiej sytuacji część wierzytelności w kwocie 50 tys. zł nie jest objęta postępowaniem restrukturyzacyjnym, natomiast pozostała część wierzytelności, czyli 30 tys. zł, która nie ma pokrycia w zabezpieczeniu hipotecznym – tak.

PRZYKŁAD 5

Dwa tytuły egzekucyjne dotyczące tej samej należności

Wierzyciel posiada tytuł egzekucyjny w postaci wyciągu z listy wierzytelności. Zaopatrzył wyciąg z listy wierzytelności w klauzulę wykonalności. W tej sytuacji nie ma więc interesu prawnego w domaganiu się wydania kolejnego tytułu egzekucyjnego. Nie jest zatem dopuszczalne wydanie mu kolejnego takiego tytułu.

ności nie ma powagi rzeczy osądzonej, o tyle powagę taką ma każdy inny wyrok pomiędzy tymi samymi stronami, także uwzględniający powództwo co do wierzytelności, której uznania odmówiono w spisie. Powództwo o ustalenie w trybie art. 189 k.p.c. upadły może wytoczyć do chwili nadania wyciągowi klauzuli wykonalności.

■ **Powództwo przeciwegzekucyjne.** Jeżeli wyciągowi ze spisu wierzytelności nadano już klauzulę wykonalności, dłużnik nie może wytoczyć powództwa o ustalenie nieistnienia wierzytelności lub istnienia jej w mniejszym zakresie. Może on jednak wystąpić przeciwko treści tego tytułu, wytaczając powództwo przeciwegzekucyjne. Będzie to specyficzne powództwo przeciwegzekucyjne, bo znajdujące oparcie nie w zdarzeniu, które nastąpiło po powstaniu tytułu wykonawczego, a oparte na żądaniu ponownej oceny tego samego stanu rzeczy, który już raz był oceniany przy ustalaniu spisu wierzytelności.

■ **Pozycja wierzycieli rzeczowych.** Wyciąg ze spisu wierzytelności nie jest tytułem egzekucyjnym dla wierzycieli rzeczowych, którzy nie są wierzycielami osobistymi upadłego. Tacy wierzyciele nie biorą udziału w postępowaniu restrukturyzacyjnym i nie powinni być w ogóle ujęci w spisie wierzytelności, wobec czego spis wierzytelności nie ma wobec nich żadnej mocy prawnej. [przykłady 3 i 4]

■ **Wniosek o nadanie klauzuli wykonalności.** Wniosek o nadanie klauzuli wykonalności wyciągowi ze spisu wierzytelności rozpoznaje sąd restrukturyzacyjny, w którym toczyło się postępowanie. Za wydanie wyciągu ze spisu wierzytelności z klauzulą wykonalności pobiera się opłatę kancelaryjną w wysokości 6 zł za jedną stronę wyciągu.

■ **Problematyka tytułów egzekucyjnych: BTE, dwa tytuły egzekucyjne.** W literaturze wskazano (na gruncie poprzednio obowiązującego prawa upadłościowego i naprawczego oraz jeszcze przed wydaniem orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z 14 kwietnia 2015 r. o niezgodności z konstytucją przepisów o bankowych tytułach egzekucyjnych; sygn. akt P 45/12), że „klauzula wykonalności nie może zostać nadana na bankowy tytuł egzekucyjny odnoszący się do wierzytelności objętej listą wierzytelności po zakończeniu lub umorzeniu postępowania upadłościowego, w którym sędzia-komisarz prawomocnie zatwierdził listę wierzytelności. W sytuacji, do której odnosi się przepis art. 264 ust. 1 [p.u.n.], bankowy tytuł egzekucyjny opatrzonej klauzulą wykonalności nie może być dalej podstawą do prowadzenia egzekucji” (R. Adamus, D. Chrapoński, „Problem

nadania klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu po ogłoszeniu upadłości dłużnika” (w): Monitor Prawa Bankowego, 2014 r. nr 6, s. 73–80). Z kolei w orzecznictwie sądów powszechnych słusznie zauważono na gruncie art. 264 p.u.n., że sytuacja, w której wierzyciel dysponowałby dwoma tytułami egzekucyjnymi przeciwko dłużnikowi (upadłemu) dotyczącymi tej samej należności jest oczywiście niedopuszczalna (tak stwierdził Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z 20 listopada 2008 r., sygn. akt I ACA 821/08). Powyższe poglądy zachowują aktualność w odniesieniu do art. 102 p.r. [przykład 5]

Art. 103. [Żądanie zwrotu dokumentów]

Wierzyciel może żądać zwrotu dokumentów złożonych w celu udowodnienia wierzytelności. Na zarządzenie sędziego-komisarza sekretarz sądowy wydaje dokumenty z zaznaczeniem na nich, w jakiej sumie wierzytelność została umieszczona w spisie wierzytelności.

komentarz

■ **Możliwość żądania wydania dokumentów.** Przy sprzeciwie składanym przez wierzyciela, zgodnie z treścią art. 93 p.r., powinien on wykazać istnienie wierzytelności przede wszystkim za pomocą dowodu z dokumentów. Natomiast po ustaleniu spisu wierzytelności te same dokumenty mogą być potrzebne wierzycielowi w celu dochodzenia roszczeń w innych postępowaniach bądź od osób innych niż upadły. Ustawa dopuszcza więc możliwość wydania wierzycielowi potrzebnych dokumentów, mimo że postępowanie restrukturyzacyjne jest w toku. Nie wydaje się jednak, aby było możliwe wydanie dokumentów złożonych dla udowodnienia wierzytelności przed zatwierdzeniem spisu wierzytelności. Dopiero od tego momentu wierzytelność jest umieszczona w spisie i nie wymaga udowodnienia. Wcześniejsze żądanie i wykonanie zwrotu dokumentów mogłoby doprowadzić do odmowy uznania wierzytelności z powodu braku złożenia wymaganych dowodów, w szczególności jeśli chodzi o wierzytelności inkorporowane w dokumencie (weksel, obligacja, inne papiery wartościowe), które załączono do sprzeciwu czy odpowiedzi na sprzeciw.

■ **Zaznaczenie ujęcia wierzytelności przy wydawaniu dokumentów.** Sekretarz sądowy, wydając dokumenty, powinien zaznaczyć na nich, w jakiej sumie wierzytelność została ujęta w spisie. Efektem takiego rozstrzygnięcia jest prawomocne ustalenie, że wierzytelność istnieje na spisie.

KOMENTARZE

Omawiany przepis ma znaczenie przede wszystkim dla papierów wartościowych lub innych dokumentów na okaziciela, które po puszczeniu w obieg mogłyby się stać podstawą do ponownego zgłoszenia wierzytelności, co byłoby oczywistym zagrożeniem dla sytuacji dłużnika. Wzmianka o umieszczeniu wierzytelności w spisie uniemożliwia takie nadużycie ze strony wierzyciela.

■ **Tryb wydawania dokumentów.** O wydaniu wierzycielowi potrzebnych dokumentów z akt decyduje w czasie trwania postępowania restrukturyzacyjnego sędzia-komisarz, a po jego zakończeniu przewodniczący wydziału (par. 100 ust. 2 rozporządzenia ministra sprawiedliwości z 23 grudnia 2015 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych; Dz.U. z 2015 r. poz. 2316). W miejsce wydawanego dokumentu powinna być natomiast złożona jego kserokopia z adnotacją sekretarza sądowego o wydaniu oryginału.

Rozdział 3

Zgromadzenie wierzycieli

Oddział 1

Przepisy ogólne

Art. 104. [Zwołanie zgromadzenia wierzycieli]

Zgromadzenie wierzycieli zwołuje sędzia-komisarz w:

- 1) celu głosowania nad układem;
- 2) przypadku, gdy rada wierzycieli podejmie uchwałę o zwołaniu zgromadzenia;
- 3) przypadku, gdy uzna to za potrzebne.

komentarz

■ **Cel zgromadzenia wierzycieli.** Przyjęcie układu (ewentualnie wraz z podejmowaną na tym samym zgromadzeniu uchwałą o wynagrodzeniu nadzorcy lub zarządcy) jest najważniejszym celem zwołania zgromadzenia wierzycieli. Inne kompetencje tego organu nie są zdefiniowane, a więc znaczenie zgromadzenia wierzycieli ogranicza się w rzeczywistości do głosowania nad układem.

■ **Uprawnienie do zwołania zgromadzenia wierzycieli.** Wyłączne uprawnienie do zwołania zgromadzenia wierzycieli przysługuje sędziemu-komisarzowi. Zgromadzenie zwołane przez kogokolwiek innego, choćby nawet przy obecności wszystkich wierzycieli, nie jest organem postępowania restrukturyzacyjnego, a jego uchwały nie mają w tym postępowaniu żadnego znaczenia.

■ **Zgromadzenie w celu głosowania nad układem.** Sędzia-komisarz zwołuje zgromadzenie wierzycieli w celu przeprowadzenia głosowania nad układem. Zwołanie zgromadzenia jest więc obowiązkowe w każdym postępowaniu restrukturyzacyjnym (chyba że zostanie wcześniej umorzona), ponieważ w każdym takim postępowaniu występuje potrzeba głosowania nad układem, a samo przyjęcie układu jest celem postępowania restrukturyzacyjnego.

■ **Zgromadzenie na wniosek rady wierzycieli.** Sędzia-komisarz ma również obowiązek zwołania zgromadzenia wierzycieli w przypadku podjęcia uchwały o zwołaniu zgromadzenia wierzycieli przez radę wierzycieli. Przepis ten ma jednak niewielkie znaczenie, ponieważ trudno byłoby wskazać przedmiot takiego zgromadzenia.

■ **Zgromadzenie w przypadku potrzeby.** Zwołanie zgromadzenia wierzycieli może wreszcie nastąpić z inicjatywy sędziego-komisarza, gdy tylko uzna takie zgromadzenie za potrzebne.

■ **Ustawowe cele zgromadzenia wierzycieli.** Uzasadnienie do ustawy p.r. wskazuje, że podstawowym celem zwołania zgromadzenia wierzycieli jest głosowanie nad układem. Przepisy pozwalają jednak na wydanie uchwały o zwołaniu zgromadzenia wierzycieli przez radę wierzycieli albo gdy sędzia-komisarz uzna to z innych względów za potrzebne. Jednak przebieg zgromadzenia wierzycieli zwołanego w celu głosowania nad układem charakteryzuje się pewnymi szczególnymi cechami, dlatego

też przepisy dotyczące tego zgromadzenia ujęto w osobnym rozdziale dotyczącym art. 113–125 p.r. Zgromadzenie zwołane na podstawie uchwały rady wierzycieli lub gdy sędzia-komisarz uzna to za potrzebne jest uregulowane wyłącznie przepisami ogólnymi – art. 104–112 p.r. (zobacz uzasadnienie projektu ustawy – Prawo restrukturyzacyjne, druk Sejmu VII kadencji nr 2824, <http://www.sejm.gov.pl>).

Art. 105. [Obwieszczenie o zgromadzeniu]

1. Zgromadzenie wierzycieli zwołuje się przez obwieszczenie, w którym określa się termin, miejsce i przedmiot obrad oraz sposób głosowania.
2. Obwieszczenia dokonuje się co najmniej na dwa tygodnie przed terminem zgromadzenia wierzycieli.
3. Na termin zgromadzenia wierzycieli wzywa się dłużnika, nadzorcę sądowego albo zarządcę. Ich niestawiennictwo, chociażby usprawiedliwione, nie stanowi przeszkody do odbycia zgromadzenia.
4. W przypadku odroczenia zgromadzenia wierzycieli, sędzia-komisarz podaje obecnym do wiadomości nowy termin i miejsce zgromadzenia. W takim przypadku nie dokonuje się ponownego obwieszczenia. Oddany poprzednio głos wierzyciela, który nie stawiał się na odroczonym zgromadzeniu wierzycieli, zachowuje moc i jest uwzględniany przy obliczaniu wyników głosowania, jeżeli na tym zgromadzeniu poddane pod głosowanie są te same uchwały lub uchwały korzystniejsze dla wierzycieli.

komentarz

■ **Informowanie wierzycieli o zwołaniu zgromadzenia w drodze obwieszczenia.** Ustawa wskazuje sposób poinformowania wierzycieli o zwołaniu zgromadzenia. Następuje ono w drodze obwieszczenia. Zarządzenie w tej sprawie wydaje sędzia-komisarz. Wskazuje w jego treści termin, miejsce i przedmiot obrad zgromadzenia, sposób głosowania oraz nakazuje zamieszczenie obwieszczenia o odpowiedniej treści.

■ **Termin zgromadzenia.** Obwieszczenie powinno wskazywać termin zgromadzenia, który powinien być ustalony na co najmniej dwa tygodnie po dniu ukazaniu się obwieszczenia. Termin obejmuje nie tylko dzień, ale też godzinę rozpoczęcia obrad zgromadzenia.

■ **Miejsce zgromadzenia.** Nie ma żadnych ograniczeń dotyczących miejsca zgromadzenia wierzycieli. Z dotychczasowej praktyki wynika, że zgromadzenia z niewielką liczbą wierzycieli mogą się z powodzeniem i przy minimalnych kosztach odbywać nawet w siedzibie sądu. Oczywiście w przypadku większej liczby wierzycieli może się okazać konieczne wynajęcie odpowiednio dużej sali poza siedzibą sądu. Miejsce odbywania się zgromadzenia powinno być wygodne dla wierzycieli. Nic nie stoi na przeszkodzie zwołania zgromadzenia w miejscowości, w której zamieszkuje większość wierzycieli. W takim przypadku należy wskazać w obwieszczeniu precyzyjne informacje: miejscowość, adres i numer sali, w której odbędzie się zgromadzenie.

■ **Przedmiot obrad.** Obwieszczenie powinno wskazywać treść obrad zgromadzenia wierzycieli, a jeśli jest zwołane w celu wynikającym z ustawy, należy wskazać ten cel. Zazwyczaj będzie to głosowanie nad układem.

■ **Miejsce obwieszczenia.** Publikacji obwieszczenia zgodnie z art. 5 p.r. dokonuje się w rejestrze. Do 1 lutego 2018 r., czyli do czasu wejścia w życie art. 5 p.r., obwieszczenie to zamieszcza się w Monitorze Sądowym i Gospodarczym.

■ **Odroczenie zgromadzenia wierzycieli.** Zgromadzenie wierzycieli może zostać odroczone z różnych powodów: zbyt niskiej frekwencji, konieczności uzupełnienia złożonych wniosków lub przygotowania stanowiska przez jednego z uczestników. O odroczeniu decyduje sędzia-komisarz w drodze niezaskarżalnej decyzji. Jeśli sędzia-komisarz zdecydował o odroczeniu – wyznacza nowy termin i zawiadamia o nim obecnych. O ponownie odroczonym zgromadzeniu nie obwieszcza się.

■ **Moc głosu oddanego na odroczonym zgromadzeniu.** Jeśli doszło do odroczenia zgromadzenia, głos oddany przez wierzyciela

zachowuje moc w przypadku głosowania na odroczonym zgromadzeniu tych samych uchwał albo uchwał korzystniejszych dla wierzycieli.

Art. 106. [Przebieg zgromadzenia]

1. Zgromadzeniu wierzycieli przewodniczy sędzia-komisarz.
2. Z przebiegu zgromadzenia wierzycieli sporządza się protokół.
3. Obecność wierzycieli sprawdza nadzorca sądowy albo zarządca pod nadzorem sędziego-komisarza. Spis obecności obejmujący również wierzycieli, którzy oddali głosy na piśmie, stanowi załącznik do protokołu. Jeżeli spis obecności został sporządzony w postaci elektronicznej i warunki techniczne to umożliwiające, składa się go również w postaci elektronicznej.

komentarz

■ **Sędzia-komisarz jako przewodniczący zgromadzenia wierzycieli.** Zgromadzeniu wierzycieli przewodniczy sędzia-komisarz lub ewentualnie zastępca sędziego-komisarza, jeśli został ustanowiony w postępowaniu. Uprawnienie to nie może być przekazane żadnej innej osobie, nawet na wniosek większości wierzycieli. Zgromadzenie wierzycieli, któremu przewodniczyłaby inna osoba, byłoby uznane za nieważne, a podjęte na nim uchwały – za niepodjęte.

■ **Brak prawa głosu sędziego-komisarza.** Poprzednio w regulujących zgromadzenia wierzycieli przepisach prawa układowego i p.u.n. istniało zastrzeżenie, że sędzia-komisarz przewodniczy zgromadzeniu bez prawa głosu. W obecnej ustawie zostało ono usunięte, aby zlikwidować wszelkie wątpliwości dotyczące tego przepisu. Sędzia-komisarz ma oczywiście prawo do zabrania głosu na zgromadzeniu, wypowiedzenia się, wyrażenia własnych poglądów, często niezwykle istotnych dla przebiegu postępowania. Nie ma jednak możliwości oddania głosu w trakcie głosowania, gdyż zgodnie z art. 107 p.r. prawo to przysługuje wyłącznie wierzycielom.

■ **Zadania sędziego-komisarza.** Sędzia-komisarz, przewodnicząc zgromadzeniu, dokonuje wielu niezwykle istotnych czynności: otwiera zgromadzenie, nadzoruje czynność sprawdzenia obecności przez nadzorcę sądowego lub zarządcę, kieruje obradami, ustalając porządek omawiania tematów, udzielając głosu i głos odbierając, zarządza głosowania i ustala ich wyniki oraz podaje je do wiadomości zgromadzenia.

■ **Protokół z przebiegu zgromadzenia.** Z przebiegu zgromadzenia wierzycieli pracownik sekretariatu sądu sporządza protokół. Jako że zgromadzenie wierzycieli jest zdarzeniem w toku postępowania restrukturyzacyjnego, a to z kolei jest rodzajem postępowania cywilnego, na mocy art. 209 p.r. do protokołu tego stosuje się zasady art. 158 par. 1 k.p.c. Protokół powinien więc zawierać:

- 1) miejsce i datę zgromadzenia wierzycieli;
- 2) nazwisko sędziego-komisarza i protokolanta;
- 3) wzmiankę o sposobie obwieszczenia ze wskazaniem daty i miejsca publikacji i prawidłowości zwołania;
- 4) listę obecności, która powinna obejmować oznaczenie imienne wierzyciela oraz osoby, która stawiała się w jego imieniu. W wypadku osób prawnych należy zaznaczyć, czy złożono pełnomocnictwo oraz odpis z rejestru w celu wykazania uprawnienia do reprezentacji. Należy też wskazać sumę, z jaką uprawnieni są głosować poszczególni wierzyciele;
- 5) wzmiankę o kworum – podsumowanie liczby obecnych, głosujących na piśmie i sumy ich wierzytelności uprawniających do głosowania;
- 6) wzmiankę o dyskusji, jeśli miała miejsce, wraz z odnotowaniem tez wystąpień;
- 7) zarządzenie głosowania wraz z przedmiotem tego głosowania;
- 8) listę oddanych głosów z oznaczeniem imiennym wierzyciela (imię i nazwisko w doniesieniu do osób fizycznych, pełna firma i forma organizacyjnoprawna w odniesieniu do pozostałych wierzycieli), wskazaniem kwoty wierzytelności, z jaką głosuje oraz treścią głosu.

su, tj. „za”, „przeciw” lub „wstrzymał się”; w wypadku głosowania również na piśmie należy wskazać, że głos oddano na piśmie;

- 9) treść podjętych uchwał z podsumowaniem wyniku głosowania;
- 10) zarządzenia sędziego-komisarza, jeśli były wydawane w toku zgromadzenia.

■ **Sposób sporządzenia protokołu.** Protokół zgromadzenia wierzycieli sporządza się identycznie jak protokół z posiedzeń sądowych w większości sądów – za pomocą urzędzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk oraz pisemnie pod kierunkiem przewodniczącego (art. 157 par. 1 zd. 2 k.p.c.). Zgromadzenie wierzycieli jest jednak zdarzeniem specyficznym, toteż takie kwestie jak większość uprawnionych do głosowania, suma wierzytelności, podmioty uczestniczące w zgromadzeniu czy treść uchwały powinny zostać równolegle zaprotokołowane pisemnie.

Art. 107. [Głosowanie]

1. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, na zgromadzeniu wierzycieli prawo głosu mają wierzyciele, których wierzytelności zostały umieszczone w zatwierdzonym spisie wierzytelności, oraz wierzyciele, którzy stawiają się na zgromadzeniu wierzycieli i przedłożą sędziemu-komisarzowi tytuł egzekucyjny stwierdzający ich wierzytelność.
2. Wierzyciele głosują sumą wierzytelności umieszczoną w zatwierdzonym spisie wierzytelności lub tytule egzekucyjnym.
3. Sędzia-komisarz może na wniosek wierzyciela i po wysłuchaniu dłużnika dopuścić do udziału w zgromadzeniu wierzycieli wierzyciela, którego wierzytelność jest uzależniona od warunku zawieszającego lub jest sporna i została uprawdopodobniona. Sumę, według której oblicza się głos tego wierzyciela, sędzia-komisarz oznacza stosownie do okoliczności.

komentarz

■ **Podstawy udziału wierzyciela w zgromadzeniu.** Wierzyciel, któremu przysługuje wierzytelność uznana w zatwierdzonym spisie, ma prawo do uczestnictwa w zgromadzeniu i oddawania na nim głosu. Równorzędną podstawą udziału w zgromadzeniu i głosowaniu jest legitymowanie się tytułem egzekucyjnym stwierdzającym wierzytelność w stosunku do dłużnika. Nie jest jednak uprawniony do udziału w zgromadzeniu wierzyciel, który przedłoży tytuł zasądający wyłącznie sumę hipoteczną, ponieważ wierzyciele wyłącznie rzeczowi nie są uczestnikami postępowania restrukturyzacyjnego. Oprócz umieszczenia w zatwierdzonym spisie i przedłożenia tytułu egzekucyjnego nie są konieczne żadne dodatkowe czynności dla dopuszczenia wierzyciela do głosowania na zgromadzeniu. Sędzia-komisarz jedynie odnotowuje obecność wierzycieli na zgromadzeniu, wskazując, jakie tytuły są podstawą praw wierzycieli legitymujących się tytułem egzekucyjnym.

■ **Inni wierzyciele dopuszczani do udziału w zgromadzeniu.** Postanowieniem sędziego-komisarza do udziału w zgromadzeniu i głosowaniu na nim mogą być również dopuszczeni wierzyciele, którzy złożyli odpowiedni wniosek i posiadają:

- 1) wierzytelności sporne, ale uprawdopodobnione;
- 2) wierzytelności uzależnione od warunku zawieszającego.

■ **Dopuszczenie wierzyciela, którego wierzytelność jest uzależniona od warunku zawieszającego.** Sędzia-komisarz może na wniosek wierzyciela i po wysłuchaniu dłużnika dopuścić do udziału w głosowaniu wierzyciela, którego wierzytelność jest uzależniona od warunku zawieszającego. Jako warunek zawieszający jest określane uzależnienie powstania zobowiązania od przyszłego i niepewnego zdarzenia, które może, ale nie musi nastąpić. Roszczenia warunkowe są uwzględniane w spisie wierzytelności zgodnie z art. 86 ust. 2 pkt 5 p.r., dlatego też także taki wierzyciel może wziąć udział w głosowaniu na zgromadzeniu wierzycieli. Rolą sędziego-komisarza jest wskazanie sumy, z jaką będzie głosować taki wierzyciel. Bierze on przy tym pod uwagę prawdopodobieństwo ziszczenia się warunku. Im ono większe, tym większy

KOMENTARZE

procent uznanej kwoty powinien zostać uwzględniony do obliczenia głosu wskazanego wierzyciela. Sędzia-komisarz wydaje w tej sprawie postanowienie, które zapada na zgromadzeniu, jest niezaskarżalne i nie podlega uzasadnieniu, dlatego wystarczy jego podyktowanie do protokołu bez sporządzania odrębnego druku. [przykład 6]

■ **Dopuszczenie wierzyciela, którego wierzytelność jest sporna, ale uprawdopodobniona.** Sędzia-komisarz może na wniosek wierzyciela i po wysłuchaniu dłużnika dopuścić do udziału w głosowaniu wierzyciela, którego wierzytelność jest sporna, a więc nie została uznana w spisie, natomiast została uprawdopodobniona. Może być to wierzytelność umieszczona w spisie, ale zaskarżona sprzeciwem lub zażaleniem przez dłużnika lub innego wierzyciela bądź wierzytelność nieuznana, co wierzyciel zaskarżył w drodze sprzeciwu lub zażalenia. Taka wierzytelność została wskazana jako istniejąca i jest w jakimś stopniu prawdopodobne, że zostanie w przyszłości uznana w spisie, a więc umożliwienie takiemu wierzycielowi udziału w głosowaniu na zgromadzeniu wierzycieli jest uzasadnione. Podobnie jak w poprzednim przypadku sędzia-komisarz oznacza sumę, z jaką ma głosować ten wierzyciel stosownie do okoliczności, a więc stosownie do prawdopodobieństwa, że wierzytelność zostanie uznana. Oczywiście im prawdopodobieństwo większe, tym większy procent uznanej kwoty powinien zostać uwzględniany do obliczenia głosu wskazanego wierzyciela. Sędzia-komisarz wydaje w tej sprawie postanowienie, które zapada na zgromadzeniu, jest niezaskarżalne i nie podlega uzasadnieniu, wystarczy więc jego podyktowanie do protokołu bez sporządzania odrębnego druku.

■ **Skutki nieobecności dłużnika.** Sędzia-komisarz wydaje postanowienie w sprawie dopuszczenia do głosowania wierzyciela niezależnie od tego, czy dłużnik stawiał się na zgromadzeniu. Nieobecność dłużnika nie uniemożliwia przeprowadzenia zgromadzenia i nie jest przeszkodą dla rozpoznawania wniosków, które wierzyciele mogą składać w toku postępowania. Ustawowe sformułowanie „po wysłuchaniu dłużnika” powinno być odczytywane jako konieczność jego wysłuchania, o ile stawiał się na zgromadzeniu. Jeśli dłużnik stawiał się na zgromadzeniu i nie został wysłuchany, możliwa jest odmowa zatwierdzenia układu, a także wniesienie zażalenia na postanowienie sądu restrukturyzacyjnego, o ile uchybienie to miało wpływ na wynik sprawy. Bez wątpienia wpływ taki będzie mieć pominięcie lub uwzględnienie wierzyciela, które spowodowało zawarcie lub niezawarcie układu.

■ **Wierzyciele niedopuszczeni do głosowania na zgromadzeniu.** Nie wszyscy wierzyciele mają prawo do głosu na zgromadzeniu, mimo ujęcia ich wierzytelności w spisie. Są to dwie kategorie wierzycieli. Chodzi o następujące wierzytelności:

- 1) wierzytelność współdłużnika, poręczyciela, gwaranta lub banku otwierającego akredytywy, który nie zaspokoił wierzyciela, i jest ujęta w związku z tym w spisie jako wierzytelność warunkowa – art. 80 ust. 3 p.r.;
- 2) wierzytelność nabytą po otwarciu postępowania w drodze indosu lub przelewu, chyba że wierzyciel odpowiadał za dług rzeczowo lub osobiście albo zbył wierzytelność za pośrednictwem rejestru – art. 109 ust. 1–3 p.r.

Prawo do głosowania na zwykłym zgromadzeniu wierzycieli, ale już nie głosowania nad układem, mają wierzyciele bliscy i powiązani z dłużnikiem – art. 116 p.r.

■ **Pouczenie.** Pouczenie o treści art. 107 p.r. jest jednym z obowiązkowych elementów zawiadomienia sędziego-komisarza o zgromadzeniu wierzycieli zwołanym w celu głosowania nad układem – art. 264 ust. 1 p.r.

ustanowiony według przepisów Kodeksu cywilnego o zarządzie związanym ze współwłasnością.

3. Niedokonanie przez wierzycieli, o których mowa w ust. 1, wyboru pełnomocnika lub nieustanowienie zarządcy nie stanowi przeszkody do wyznaczenia terminu i odbycia zgromadzenia wierzycieli.

komentarz

■ **Wierzytelności przysługujące kilku wierzycielom.** Nie ma przeciwwskazań, aby wierzytelności służyły kilku osobom jednocześnie. W przypadku wierzytelności podzielných sytuacja jest jasna – na liście wierzytelności każdy wierzyciel powinien być umieszczony ze swoją częścią i z tą kwotą głosować na zgromadzeniu. Istnieją jednak także wierzytelności niepodzielne lub przysługujące kilku wierzycielom łącznie. W takich przypadkach za wierzytelnością stoi tylko jeden głos, niezbędne jest więc wyznaczenie jednego pełnomocnika. [przykład 7]

■ **Wierzytelność solidarna.** Wierzytelność jest solidarna po stronie wierzyciela, gdy ma następujące cechy (art. 367 k.c.):

- 1) jest więcej niż jeden wierzyciel;
- 2) każdemu z wierzycieli służy wobec tego samego dłużnika (tu: upadłego) roszczenie o spełnienie tego samego określonego świadczenia;
- 3) dłużnik może się zwolnić z zobowiązania, świadcząc do rąk dowolnego z wierzycieli, zwalnia się w ten sposób z długu wobec wszystkich.

■ **Wierzytelność niepodzielna.** Wierzytelność jest niepodzielna, jeśli występuje kilku wierzycieli, a świadczenie, które im przysługuje, nie może być spełnione częściowo bez istotnej zmiany przedmiotu lub jego wartości (art. 379 par. 2 k.c.).

■ **Wierzytelność solidarna lub niepodzielna w spisie wierzytelności.** Wierzytelność solidarna lub niepodzielna zostaje umieszczona w spisie wierzytelności w jednej pozycji, gdzie w kolumnie opisującej wierzyciela wpisani będą wszyscy wierzyciele solidarni lub niepodzielni, którzy daną wierzytelność zgłosili. Wierzytelność taką może zgłosić zarówno każdy z wierzycieli osobno niektórzy z nich lub wszyscy łącznie.

■ **Udzielanie pełnomocnictwa.** Wierzyciele, których wierzytelność solidarna lub niepodzielna zostanie uznana w spisie wierzytelności, powinni powołać wspólnego pełnomocnika. Pełnomocnik taki jest powoływany na zasadach ogólnych, a więc pisemnie lub ustnie do protokołu zgromadzenia. Nie ma wątpliwości, że pełnomocnikiem może być również jeden z wierzycieli – postępowanie cywilne dopuszcza reprezentację przez współuczestnika sporu. Pełnomocnikiem musi zostać ustanowiona osoba z grona współwierzycieli, ich pracowników lub członków rodziny albo będącą adwokatem lub radcą prawnym czy doradcą restrukturyzacyjnym. Wynika to z normy nakazującej stosowanie do procedury restrukturyzacyjnej przepisów postępowania cywilnego, zaś o tym, kto może być pełnomocnikiem w postępowaniu cywilnym, rozstrzyga art. 87 k.p.c.

■ **Zawiadomienie sędziego-komisarza o ustanowieniu pełnomocnika.** Wierzyciele powiadamiają sędziego-komisarza o ustanowieniu pełnomocnika pisemnie przed zgromadzeniem wierzycieli lub ustnie do protokołu na zgromadzeniu.

■ **Wyznaczenie zarządcy wierzytelności.** Możliwa jest sytuacja, w której wierzyciele nie ustanowili wspólnego pełnomocnika, np. z powodu istniejącego sporu co do treści głosu. W takim przypadku wierzyciele mogą się zwrócić do sądu o wyznaczenie zarządcy ich wierzytelności w trybie przepisów o współwłasności (art. 203 k.c.).

■ **Brak przeszkody do odbycia zgromadzenia wierzycieli.** Jeżeli wierzyciele nie doszli do porozumienia i nie ustanowili pełnomocnika ani sąd nie ustanowił dla nich zarządcy, to jeśli wielkość wierzytelności nie ma istotnego wpływu na wynik głosowania, sędzia-komisarz nie powinien odraczać wyznaczenia zgromadzenia wierzycieli. Ostateczna decyzja należy jednak do sędziego-komisarza, na co jednoznacznie wskazuje sformułowanie „nie stanowi przeszkody”.

■ **Utrata prawa głosu na zgromadzeniu.** Niepowołanie pełnomocnika i nieustano-

PRZYKŁAD 6

Wierzytelność uzależniona od warunku zawieszającego

Przedsiębiorca ma roszczenie wobec spółki objętej restrukturyzacją. Jednak przysługująca danemu wierzycielowi wierzytelność jest uzależniona od spełnienia określonego warunku. Sędzia-komisarz stwierdza, że jego ziszczenie się nie jest zbyt prawdopodobne, dlatego wskazuje, że wierzyciel będzie głosować podczas zgromadzenia, dysponując jedynie sumą 20 proc. wartości swojej wierzytelności.

PRZYKŁAD 7

Wierzytelność przysługująca kilku osobom łącznie

Małżonkowie pozostający w ustroju ustawowej wspólności majątkowej mają roszczenie z tytułu umowy deweloperskiej o ustanowienie odrębnej własności lokalu mieszkalnego. W takim przypadku na zgromadzeniu wierzycieli małżonkowie mogą być reprezentowani przez jednego małżonka będącego pełnomocnikiem drugiego małżonka.

wienie zarządcy wierzycielom solidarnym lub wierzycielom, których wierzytelność jest niepodzielna, skutkują brakiem możliwości głosowania na zgromadzeniu. Tacy wierzyciele nie mogą głosować również wówczas, gdy na zgromadzeniu zjawił się tylko jeden z nich bądź zjawili się wszyscy, chcąc głosować zgodnie.

■ **Pouczenie.** Pouczenie o treści art. 108 p.r. jest jednym z obowiązkowych elementów zawiadomienia sędziego-komisarza o zgromadzeniu wierzycieli zwołanym w celu głosowania nad układem – art. 264 ust. 1 p.r.

Art. 109. [Prawo głosu na podstawie wierzytelności nabytej po otwarciu postępowania]

1. Wierzyciel nie ma prawa głosu na podstawie wierzytelności, którą nabył w drodze przelewu lub indosu po otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego.
2. Jeżeli przejście wierzytelności nastąpiło wskutek spłacenia przez wierzyciela długu, za który odpowiadał osobiście albo określonymi przedmiotami majątkowymi, ze stosunku prawnego powstałego przed dniem otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego, albo nabycie wierzytelności nastąpiło po obwieśczeniu w Rejestrze informacji o trybie i miejscu sprzedaży wierzytelności, a zbycie nastąpiło na rzecz nabywcy, który zaoferował najwyższą kwotę, przepisu ust. 1 nie stosuje się.
3. W postępowaniu o zatwierdzenie układu przepisu ust. 1 nie stosuje się.

komentarz

■ **Przedmiot przepisu.** Artykuł 109 p.r. określa wyłączenia od możliwości głosowania na zgromadzeniu wierzycieli, przy czym wyłączenia z powodu przelewu i indosu obejmują każdy rodzaj zgromadzenia wierzycieli, niezależnie od przedmiotu obrad.

■ **Sytuacja wierzycieli, którzy nabyli wierzytelność w drodze przelewu lub indosu.** Na każdym zgromadzeniu wierzycieli, a więc również na tym w sprawie głosowania nad układem, nie mają prawa głosu wierzyciele, którzy nabyli swoje wierzytelności po dniu ogłoszenia otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego w drodze przelewu lub indosu. Nabycie wierzytelności przed otwarciem postępowania restrukturyzacyjnego nie wpływa w żaden sposób na uprawnienia wierzyciela, nawet jeśli wiedział o podstawach do wszczęcia postępowania, a transakcja nastąpiła dzień przed jego otwarciem.

■ **Przelew wierzytelności.** Przelew wierzytelności, zwany inaczej cesją, polega na przeniesieniu wierzytelności z majątku dotychczasowego wierzyciela do majątku osoby trzeciej. Przelew następuje na mocy umowy zawartej między zbywcą wierzytelności (cedentem) a jej nabywcą (cesjonariuszem). Przeniesienie wierzytelności z majątku cedenta do majątku cesjonariusza jest następstwem czynności rozporządzenia tą wierzytelnością przez dotychczasowego wierzyciela. Istnieje wiele czynności prawnych, których skutkiem może być przelew wierzytelności. Źródła przelewu wymienia m.in. art. 510 par.1 k.c. Zgodnie z treścią tego przepisu źródłem przelewu może być sprzedaż, zamiana lub darowizna. Oprócz tych umów źródłem przelewu mogą być również umowy spółki cywilnej (art. 860 par. 1 k.c.), umowy spółek handlowych (osobowych i kapitałowych), gdy przedmiotem aportu wspólnika są wierzytelności, oraz różne umowy nienazwane, których treścią jest zobowiązanie do przeniesienia wierzytelności.

■ **Sytuacja wierzyciela spłacającego cudzy dług.** Negatywne skutki nabycia wierzytelności po otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego nie dotyczą wierzyciela, który nabył wierzytelność, spłacając cudzy dług, za który był odpowiedzialny osobiście lub określonymi przedmiotami majątkowymi. W takim przypadku stosunek prawny, z którego wynika odpowiedzialność, musi powstać jednak przed otwarciem postępowania restrukturyzacyjnego.

■ **Poręczyciel.** Osoba płacąca cudzy dług i jednocześnie odpowiadającą za niego osobiście to poręczyciel (art. 518 par. 1 pkt 1 k.c.). Poręczyciel z mocy prawa, bez konieczności dokonywania jakichkolwiek innych czynności, nabywa wierzytelność, jaką miał wierzyciel do dłużnika głównego, w takiej wysokości, jaką spłacił lub jaką wyegzekwował wierzyciel. Poręczyciel może więc brać udział w głosowaniu, jeśli spłacił dług, za który poręczył przed otwarciem postępowania.

■ **Sytuacja poręczyciela.** W świetle art. 518 par. 1 pkt 1 k.c. osobą płacącą cudzy dług i zarazem odpowiadającą za niego osobiście jest poręczyciel. Powołany przepis powoduje, że poręczyciel nabywa z mocy samego prawa wierzytelność, jaką miał wierzyciel do dłużnika głównego, w takiej kwocie, jaką spłacił (lub jaką od niego wyegzekwował wierzyciel). Poręczyciel (spłacający) może brać udział w głosowaniu, jeżeli spłacił dług, za który poręczył przed otwarciem postępowania. Wątpliwości na tym gruncie w odniesieniu do sytuacji restrukturyzacji generalnego wykonawcy robót budowlanych rozstrzygnął Sąd Apelacyjny w Łodzi, wskazując, że: „zapłata wynagrodzenia podwykonawcom przez inwestora na podstawie art. 647¹ par. 5 k.c. stanowi zaspokojenie cudzego długu (art. 518 par. 1 pkt 1 k.c.), przez co inwestor (osoba, która spłaciła wierzyciela – podwykonawcę) nabywa spłaconą wierzytelność do wysokości dokonanej zapłaty” (wyrok z 22 sierpnia 2013 r., sygn. akt I ACA 289/13). Zatem w przypadku restrukturyzacji generalnego wykonawcy inwestor na zgromadzeniu wierzytelności głosuje także wierzytelnościami, które nabył, spłacając podwykonawców robót budowlanych. Ma on takie uprawnienie, tylko jeśli stosunek prawny pomiędzy inwestorem a podwykonawcą w zakresie obowiązku zapłaty za wykonane roboty, co w praktyce oznacza zgodę na udział podwykonawcy w procesie budowlanym, powstał przed dniem otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego. Konieczne jest również uznanie wierzytelności w spisie, a w pewnych warunkach – ich uprawdopodobnienie.

■ **Sytuacja osób odpowiedzialnych pewnymi przedmiotami majątkowymi.** Osobami odpowiedzialnymi pewnymi przedmiotami majątkowymi są zastawca i właściciel nieruchomości obciążonej hipoteką. Jeśli właściciel rzeczy niebędącej dłużnikiem osobistym spłaci tak zabezpieczoną wierzytelność już po otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego, nie traci prawa głosu na zgromadzeniu wierzycieli. Warunkiem jest jednak to, aby zabezpieczenie rzeczowe było ustanowione już przed otwarciem postępowania restrukturyzacyjnego.

■ **Objęcie układem wierzyciela, który nabył wierzytelność po otwarciu postępowania.** W sytuacji kiedy wierzyciel nabyto w drodze przelewu lub indosu już po otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego, nabycie takie jest skuteczne, a nabywca staje się wierzycielem i bierze udział w postępowaniu z nabytą wierzytelnością. Jedynym skutkiem nabycia wierzytelności

Art. 108. [Wybór pełnomocnika wierzycieli]

1. Wierzyciele, którzy mają wierzytelność solidarną lub niepodzielną, głosują przez wspólnego pełnomocnika. Pełnomocnikiem może być również jeden z wierzycieli.

2. Jeżeli wierzyciele, o których mowa w ust. 1, nie dokonają wyboru pełnomocnika w imieniu wierzycieli głosuje zarządca

KOMENTARZE

po otwarciu postępowania jest brak prawa głosowania co do tej wierzytelności. Jeśli dojdzie do zawarcia układu, obejmie on również tego wierzyciela. Brak prawa do głosowania nie oznacza wyłączenia go spod obowiązywania zawartego i prawomocnie zatwierdzonego układu.

- **Nabycie wierzytelności po obwieszczeniu warunków sprzedaży w rejestrze.** Wierzyciel, który nabył wierzytelność poprzez przelew lub indos po otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego, ma prawo do głosu na zgromadzeniu, także do głosu w sprawie zawarcia układu, jeśli nabył wierzytelność w sposób transparentny zarówno co do ceny, jak i osób oferentów. W takim przypadku konieczne jest nabycie wierzytelności po obwieszczeniu informacji o trybie i miejscu sprzedaży wierzytelności w Centralnym Rejestrze Restrukturyzacji i Upadłości. Musi być też spełniony warunek, że wierzytelność przeniesiono na rzecz nabywcy, który zaoferował najwyższą kwotę.

- **Warunki korzystania z pełni praw przez nabywcę wierzytelności.** Wierzyciel zbywający wierzytelność musi dokonać następujących czynności, aby nabywca wierzytelności mógł korzystać z pełni praw w postępowaniu restrukturyzacyjnym:

- 1) obwieścić w rejestrze o zamiarze sprzedaży wierzytelności;
- 2) wskazać w obwieszczeniu tryb sprzedaży – określić, na jaki adres, w jakim terminie, czy z zastosowaniem wadium i ewentualnie w jakiej wysokości będzie oczekiwał na oferty nabycia; wierzyciel może także podać cenę minimalną i określić inne warunki aukcji lub przetargu, jeżeli ma zamiar je przeprowadzić;
- 3) wskazać miejsce sprzedaży, czyli jeśli nie przewidziano aukcji – adres, na który należy kierować oferty nabycia;
- 4) po przeprowadzeniu sprzedaży zgodnie z obwieszczoną procedurą wierzyciel musi przenieść wierzytelność na osobę, która zaoferowała najwyższą cenę.

- **Obowiązek obwieszczeń.** Do czasu wejścia w życie przepisów o Centralnym Rejestrze Restrukturyzacji i Upadłości, czyli do 1 lutego 2018 r., zgodnie z art. 455 p.r. obwieszczenia dokonywane są w Monitorze Sądowym i Gospodarczym. Warunek z art. 109 ust. 2 p.r. zostanie zatem spełniony, jeśli wierzyciel zbywający zamieści w MSiG obwieszczenie spełniające warunki, o których mowa powyżej, a także dokona przelewu na rzecz oferenta, który zaoferował najwyższą cenę.

- **Skutki spełnienia warunków.** Spełnienie powyższych warunków powoduje, że nabywca wierzytelności może głosować na zgromadzeniu wierzycieli również w sprawie układu. Wierzyciel nie jest również wyłączony od spraw w postępowaniu, czyli jest wliczany do niezbędnej większości, może składać wnioski i popierać sprawy:

- 1) poparcia wniosku dłużnika o zmianę nadzorca sądowego lub zarządcy – art. 28 ust. 1 pkt 4 p.r.;
- 2) poparcia wniosku dłużnika o wyznaczenie wskazanej osoby do pełnienia funkcji nadzorca sądowego – art. 38 ust. 2 p.r.;
- 3) poparcia wniosku dłużnika o wyznaczenie wskazanej osoby do pełnienia funkcji zarządcy – art. 51 ust. 2 p.r.;
- 4) wnioskowania o ustanowienie rady wierzycieli – art. 121 ust. 2 p.r.;
- 5) wnioskowania o powołanie konkretnego wierzyciela na członka rady wierzycieli – art. 123 ust. 1 i 2 p.r.;
- 6) wnioskowania o zmianę w składzie rady wierzycieli i powołanie konkretnego wierzyciela na członka rady wierzycieli – art. 126 ust. 1 p.r.;
- 7) składania propozycji układowych – art. 155 ust. 2 p.r.

- **Niestosowanie powyższych przepisów w postępowaniu o zatwierdzenie układu.** W postępowaniu o zatwierdzenie układu nie stosuje się przepisów o wyłączeniu uprawnienia głosowania w stosunku do przenoszonych wierzytelności. Jest to konsekwencją faktu, że dzień układowy jest w tym postępowaniu okreśłany przez samego dłużnika i poprzedza on o co najwyżej dwa tygodnie decyzję w sprawie zatwierdzenia układu. Jednocześnie dopiero decyzja w przedmiocie zatwierdzenia układu podlega obwieszczeniu. W takiej sytuacji wierzyciele nie mieliby szansy dowiedzieć się wcześniej o otwarciu postępowania

przed sądem, a ich prawa do głosowania nad układem mogłyby być ograniczone. Niestosowanie przepisu art. 109 ust. 1 p.r. oznacza również, że jeśli wierzyciel odda głos pisemny, a później zbędzie wierzytelność, głos zachowuje ważność i skuteczność, mimo iż wierzycielem w dacie głosowania i zatwierdzania będzie inna osoba. Nabywca może aż do dnia układowego bez żadnych ograniczeń zmieniać zdanie i doręczyć dłużnikowi głos o odmiennej treści.

- **Rozstrzyganie sporów przez sędziego-komisarza.** Wszystkie spory dotyczące prawidłowości przeniesienia wierzytelności, istnienia lub nieistnienia okoliczności wskazanych w art. 109 ust. 1 p.r. rozstrzyga każdorazowo sędzia-komisarz. Może on przyjąć do wiadomości prawo wierzyciela i wciągnąć jego głos do protokołu lub wydać do protokołu niezaskarżalne postanowienie w przedmiocie odmowy dopuszczenia wierzyciela do głosowania.

- **Pouczenie.** Pouczenie o treści art. 109 p.r. jest jednym z obowiązkowych elementów zawiadomienia sędziego-komisarza o zgromadzeniu wierzycieli zwołanym w celu głosowania nad układem – art. 264 ust. 1 p.r.

Art. 110. [Głosy wierzycieli]

1. Głosowanie na zgromadzeniu wierzycieli przeprowadza się pisemnie, a opis przebiegu i wynik głosowania zamieszcza się w protokole. Wierzyciel, który stawił się osobiście na zgromadzeniu wierzycieli, może oddać głos ustnie do protokołu.
2. Głosowanie przeprowadza nadzorca sądowy albo zarządca pod nadzorem sędziego-komisarza. Spis głosów złożonych na piśmie oraz głosów oddanych ustnie na zgromadzeniu wierzycieli, do którego stosuje się odpowiednio przepis art. 86 ust. 2, stanowi załącznik do protokołu. Jeżeli oddano głos w cudzym imieniu, wskazuje się również imię i nazwisko głosującego. Jeżeli spis głosów został sporządzony w postaci elektronicznej i warunki techniczne to umożliwiają, składa się go również w postaci elektronicznej.
3. Uczestnik postępowania może głosować na zgromadzeniu wierzycieli również przez pełnomocnika. Pełnomocnikiem może być również jeden z wierzycieli.
4. Głos oddany na piśmie zawiera wskazanie imienia i nazwiska albo nazwy głosującego oraz wskazanie, czy głosuje za, czy przeciw uchwale.
5. Wierzyciela, który wstrzymał się od głosu, uważa się za nieuczestniczącego w głosowaniu.
6. Jeżeli istnieją możliwości techniczne, głosowanie na zgromadzeniu wierzycieli może zostać przeprowadzone z wykorzystaniem elektronicznych środków komunikacji, gdy sędzia-komisarz tak postanowi. Głosowanie z wykorzystaniem elektronicznych środków komunikacji może obejmować w szczególności transmisję zgromadzenia wierzycieli w czasie rzeczywistym, w ramach której wierzyciele mogą wypowiadać się w toku zgromadzenia wierzycieli, przebiegając w miejscu innym niż miejsce zgromadzenia wierzycieli. Udział wierzycieli w zgromadzeniu może podlegać jedynie wymogom i ograniczeniom, które są niezbędne do identyfikacji wierzycieli i zapewnienia bezpieczeństwa komunikacji elektronicznej.
7. W przypadku gdy z uwagi na znaczną liczbę wierzycieli odbycie zgromadzenia wierzycieli jest utrudnione, sędzia-komisarz może postanowić o przeprowadzeniu głosowania w innym trybie niż określony w ust. 1-6, w tym również z pominięciem zwoływania zgromadzenia wierzycieli. Postanowienie obwieszcza się.
8. Na postanowienie, o którym mowa w ust. 7, przysługuje zażalenie.

komentarz

- **Sposoby i przebieg głosowania.** Zasadą jest, że głosowanie na zgromadzeniu wierzycieli odbywa się w sposób łączony – zarówno ustnie, jak i pisemnie. Przebieg głosowania dokumentowany jest w protokole, w którym zamieszcza się szczegółowe informacje na temat tego, kto z imienia i nazwiska oddał głos, jeżeli był reprezentowany, kto i na jakiej podstawie kogo reprezentował, co jest istotne w razie późniejszej analizy wyników głosowania. W protokole wskazuje się również sumę, z jaką głosuje

dany wierzyciel, co jest konieczne w celu obliczenia większości kapitału potrzebnej do przyjęcia danej uchwały.

- **Rodzaje głosów.** Wierzyciele mogą oddać tylko dwa rodzaje głosów na zgromadzeniu – za uchwałą lub przeciwko uchwale. Jeśli wierzyciel wstrzyma się od głosu, traktowany jest jak nieuczestniczący w zgromadzeniu i ma to wpływ na sposób liczenia głosów i wymaganej większości. Jako głos nieuczestniczący w głosowaniu traktowany jest również głos nieważny. Obu kategorii głosów nie wlicza się do większości potrzebnych do podjęcia uchwał.

- **Nowe sposoby głosowania wprowadzone przez ustawę.** Przy współczesnych możliwościach prowadzenia działalności gospodarczej nie jest niczym nadzwyczajnym, że wierzyciele są rozproszeni po terytorium całego kraju. W takim przypadku przeprowadzenie zgromadzenia wierzycieli przy ich jednoczesnej obecności w wyznaczonym miejscu o wyznaczonej godzinie może się okazać w praktyce bardzo trudne do zrealizowania. Już w trakcie obowiązywania prawa układowego okazało się, że głosowania wyłącznie ustne są raczej wyjątkiem niż regułą.

Z tego powodu prawo restrukturyzacyjne przewiduje, że zgromadzenia będą zwoływane standardowo w celu głosowania pisemnego, a możliwość oddania głosu do protokołu traktowana jest jako możliwość dodatkowa. Przewidziano również możliwość przeprowadzenia zgromadzenia za pomocą środków porozumiewania się na odległość, co w dobie rozwoju technologii komunikacyjnych nie powinno dziwić.

- **Głosowanie na karcie do głosowania.** W praktyce utarł się sposób odbywania zgromadzeń wierzycieli, który z jednej strony mieści się w ramach przepisów ustawowych, a z drugiej rozwiązuje większość problemów, które napotykali na swojej drodze wierzyciele pragnący oddać głos pisemny. Na zarządzenie sędziego-komisarza wraz z zawiadomieniem o zgromadzeniu wierzycieli wierzycielom doręcza się na piśmie druki będące kartą do głosowania.

Wymogi ustawowe dla głosu na piśmie są określone jedynie ramowo. Zgodnie z art. 111 ust. 4 konieczne jest wskazanie imienia i nazwiska albo nazwy głosującego oraz wskazanie, czy głosuje za uchwałą, czy przeciw.

Wydaje się jednak, że karta do głosowania powinna zawierać jeszcze inne elementy, tak aby nie pozostawiała żadnych wątpliwości co do określenia postępowania, wierzyciela i treści oddanego przez niego głosu. Druk taki powinien więc zawierać dodatkowo oznaczenie postępowania i dłużnika, przedmiot obrad, czyli treść uchwały poddawanej pod głosowanie, oznaczenie wierzyciela i sumy, z którą uznany jest na spisie, oraz miejsce na oddanie przez wierzyciela głosu poprzez zakreślenie słów „za” lub „przeciw”.

Karta do głosowania zawiera również niezbędne pouczenia co do sposobu podpisania i poświadczenia głosu, a także co do dopuszczalnego pełnomocnictwa. Prawo restrukturyzacyjne wprost przewiduje ten sposób głosowania tylko w zakresie procedury zatwierdzenia układu – art. 213 p.r., ale nie ma przeszkód, aby stosować ją w innych procedurach restrukturyzacyjnych. Zabieg taki wydaje się celowy – praktyka wykazała, że w postępowaniach, w których wysłano karty do głosowania, liczba ważnie oddanych głosów jest nawet kilkakrotnie większa niż w postępowaniach, gdzie tego zaniechano.

- **Sposób udzielania pełnomocnictwa.** Głosowanie na zgromadzeniu wierzycieli może być dokonane osobiście albo przez pełnomocników. Ustawodawca obecnie zrezygnował z wymogu przedkładania pełnomocnictwa poświadczonego przez notariusza (obowiązek posiadania pisemnego pełnomocnictwa dla osób innych niż profesjonalni pełnomocnicy w formie z podpisem notarialnie poświadczonym przewidywał dawny art. 198 ust. 2 prawa upadłościowego i narprowczego). Obecnie wystarczy, aby pełnomocnictwo zostało złożone w zwykłej formie pisemnej, bez żadnych dodatkowych wymogów. Niewątpliwie ułatwieniem do głosuowania i zapewnieniem jego powszechności jest również doprecyzowanie, że pełnomocnikiem wierzyciela może

być także inny wierzyciel. Pełnomocnictwo należy dołączyć do głosu w formie pisemnej, w oryginale. Poświadczone przez siebie kopie mogą składać jedynie pełnomocnicy profesjonalni, tj. radcowie prawni i adwokaci.

- **Możliwość wyboru sposobu głosowania.** Zasadniczo więc typowym przypadkiem jest głosowanie pisemne, którego uzupełnieniem jest głosowanie ustne. W obwieszczeniu powinny być zatem wskazane data i miejsce zgromadzenia wierzycieli oraz informacja o możliwości oddania głosu na piśmie. W takiej sytuacji wierzyciel ma możliwość wyboru: może zgłasować pisemnie lub też stawić się osobiście na zgromadzeniu wierzycieli. W ten sposób możliwe jest uzyskanie jak największego odsetka wierzycieli biorących aktywny udział w zgromadzeniu wierzycieli, a co za tym idzie – jego jak największa efektywność.

- **Głosowanie z wykorzystaniem elektronicznych środków komunikacji.** Jeżeli sędzia-komisarz tak postanowi, możliwe jest przeprowadzenie głosowania z wykorzystaniem elektronicznych środków komunikacji na odległość.

Organizacja telekonferencji lub wideokonferencji może się okazać szczególnie korzystna, jeśli wierzycieli nie jest zbyt wielu i istnieje taka możliwość techniczna. Poprzez takie formy wierzyciele mogą się porozumiewać i wypowiadać w toku zgromadzenia w czasie rzeczywistym, realnie przebywając w zupełnie innym miejscu niż miejsce zgromadzenia wierzycieli.

Sędzia-komisarz nie jest ograniczony w wyborze jakiegokolwiek platformy techniczno-komunikacyjnej, powinien się jednak kierować dostępnością wybranych rozwiązań dla wierzycieli. Udział wierzycieli w zgromadzeniu może podlegać jedynie wymogom i ograniczeniom niezbędnym dla ich identyfikacji i zapewnienia bezpieczeństwa komunikacji elektronicznej.

Możliwe jest także wyznaczenie kilku miejsc fizycznego spotkania wierzycieli, w których dłużnik we współpracy z nadzorcą sądowym lub zarządcą zapewni dostępność dla wierzycieli połączenia elektronicznymi środkami komunikacji z innymi miejscami zebrania wierzycieli, w tym jednym z udziałem sędziego-komisarza. Takie rozwiązanie może być szczególnie korzystne, jeśli wierzyciele są skupieni w kilku głównych ośrodkach albo część wierzycieli jest związana z zagranicznym ośrodkiem działalności dłużnika. W takim wypadku wyznaczenie kilku miejsc odbywania zgromadzenia połączonych jednocześnie za pomocą elektronicznych środków komunikowania może być bardzo efektywną metodą przeprowadzenia zgromadzenia wierzycieli.

Trudności praktyczne wynikają jednak z wymogu zapewnienia identyfikacji wierzycieli. Wymóg ten powinien być spełniony poprzez okazanie przez wierzyciela do kamery dowodu osobistego, paszportu bądź innego identyfikującego go dokumentu.

- **Inne tryby głosowania.** Jeżeli liczba wierzycieli jest tak duża, że odbycie zgromadzenia wierzycieli stanowiłoby znaczną trudność, sędzia-komisarz może postanowić o przeprowadzeniu głosowania w innym trybie niż określony w ust. 1-6 omawianego przepisu. Może on nawet pominąć zwoływanie zgromadzenia wierzycieli. Postanowienie o takim trybie przeprowadzenia zgromadzenia obwieszcza się w Centralnym Rejestrze Restrukturyzacji i Upadłości, a do 1 lutego 2018 r. – w MSiG. Innym trybem może być przede wszystkim zgromadzenie wyłącznie pisemne, bez wyznaczania miejsca i czasu spotkania wierzycieli i ze zbieraniem głosów oddanych na piśmie. W takim wypadku nie wystarczy, aby sędzia-komisarz zarządził obwieszczenie albo doręczenie wierzycielom kart do głosowania z wydrukiem treści uchwały, nad którą będą głosowali. Powinien on także obwieścić lub doręczyć im stanowisko dłużnika i ewentualnie wnioskodawcy (np. rady wierzycieli). W zawiadomieniu sędziego-komisarz powinien wskazać datę, do której wierzyciele mogą wysłać ważne głosy, na podany adres sądu restrukturyzacyjnego. W celu eliminacji problemów związanych z opóźnieniami w obiegu pocztowym i zapewnieniem uwzględnienia wszystkich głosów, zwłaszcza w wypadku głosów wysyłanych zza granicy, karty do głosowania po-

KOMENTARZE

winny być odczytywane nie wcześniej niż 14. dnia od upływu terminu wskazanego w zawiadomieniu. Postanowienie sędziego-komisarza o zwołaniu zgromadzenia wierzycieli w trybie nieokreślonym ustawą jest zaskarżalne, a więc powinno zawierać uzasadnienie (art. 110 ust. 8 p.r.).

- **Pouczenie.** Pouczenie o treści artykułu 110 p.r. jest jednym z obowiązkowych elementów zawiadomienia sędziego-komisarza o zgromadzeniu wierzycieli zwołanym w celu głosowania nad układem (patrz: art. 264 ust. 1 p.r.).

Art. 111. [Przyjęcie uchwały zgromadzenia, większość]

Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, uchwała zgromadzenia wierzycieli zostaje przyjęta, jeżeli wypowie się za nią większość głosujących wierzycieli, którzy oddali ważny głos, mających łącznie co najmniej połowę sumy wierzytelności przysługujących głosującym wierzycielom.

komentarz

- **Ogólna zasada obliczania większości głosów.** Omawiany przepis ustanawia ogólną zasadę dotyczącą obliczania większości głosów potrzebnych do podjęcia uchwały przez zgromadzenie wierzycieli. Zasada ta stanowi, że uchwały zgromadzenia zapadają większością głosujących wierzycieli, bez względu na liczbę obecnych (większość osobowa), dysponujących jednocześnie ponad połową sumy wierzytelności przysługującej głosującym wierzycielom (większość kapitałową). Wprowadzenie tej zasady wynika z jednego z celów nowej ustawy – premiovania wierzycieli aktywnie uczestniczących w postępowaniu restrukturyzacyjnym.
- **Inne zasady obliczania większości głosów.** Wyższa większość kapitałowa przewidywana jest przez dwa wyjątki od ogólnej zasady obliczania większości:
 - 1) przy głosowaniu w przedmiocie przyjęcia układu wymagana jest minimalna większość wynosząca 2/3 ogólnej sumy uznanych wierzytelności (art. 119 p.r.);
 - 2) przy głosowaniu w przedmiocie przyznania zarządcy wynagrodzenia innego niż określone w ustawie wymagana jest minimalna większość wynosząca 2/3 ogólnej sumy uznanych wierzytelności (art. 61 ust. 1 p.r.).
- **Reżimy liczenia głosów.** Głosy wierzycieli na zgromadzeniu liczy się jednocześnie na dwa różne sposoby – w reżimie osobowym i kapitałowym.
- **Obliczanie wymaganej większości osobowej.** Wymagana większość osobowa jest zależna od liczby ważnych głosów oddanych na zgromadzeniu. A skoro podstawą ustalania tej większości jest liczba osób obecnych na zgromadzeniu, które oddały ważny głos, zatem uprawniony jest wniosek, że na każdym zgromadzeniu wierzycieli wymagana większość może być zupełnie inna. Do obliczenia tej liczby należy zsumować liczbę ważnych głosów oddanych „za” i ważnych głosów „przeciw”. Większość osobowa jest osiągnięta, jeżeli za uchwałą głosowało więcej osób niż przeciwko niej. Jeżeli oddano jednakową liczbę głosów „za”

- i „przeciw”, uchwała nie jest przyjęta, gdyż nie głosowała za nią większość obecnych, którzy oddali ważny głos.
- **Obliczanie wymaganej większości kapitałowej.** Wymagana większość kapitałowa jest zależna od sumy przysługującej wierzycielom, którzy oddali ważne głosy. Wynika z tego, że również ta większość może być inna na każdym zgromadzeniu wierzycieli. Do obliczenia tej kwoty należy zsumować kwoty wierzytelności przysługujących wierzycielom, którzy oddali ważne głosy „za” i ważne głosy „przeciw”. Większość kapitałowa jest osiągnięta, jeżeli za uchwałą głosowali wierzyciele dysponujący ponad 50 proc. kapitału oddanych ważnie głosów. Jeżeli okazałoby się, że w głosowaniu osiągnięto idealną co do grosza równowagę sum przysługujących wierzycielom, którzy głosowali za i przeciw uchwale – uchwała nie jest przyjęta, gdyż nie głosowała za nią większość kapitałowa spośród tych, którzy oddali ważne głosy.
 - **Wierzyciele uprawnieni do udziału w zgromadzeniu.** Uprawnieni do udziału w zgromadzeniu są wierzyciele wskazani w art. 107 p.r. (uznani w zatwierdzonym spisie wierzycieli, potwierdzeni tytułem egzekucyjnym, a ponadto wierzyciele sporni, ale uprawdopodobnieni lub warunkowi, o ile zostali dopuszczeni przez sędziego-komisarza). Nie są uprawnieni do udziału w nim wierzyciele wskazani w art. 80 ust. 3 oraz art. 109 ust. 1 p.r. Dodatkowo z głosowania nad układem wyłączeni są wierzyciele, o których mowa w art. 116 p.r.
 - **Konsekwencje bierności wierzycieli.** Wierzyciele uprawnieni do udziału w zgromadzeniu, którzy nie wzięli w nim udziału lub wzięli udział, ale wstrzymali się od głosu albo oddali głos nieważny, są traktowani jako nieuczestniczący w głosowaniu i pozbawieni wpływu na jego wynik. Bierność wierzycieli ma znaczenie jedynie w postępowaniu o zatwierdzenie układu – wymagane większości są w tym przypadku liczone od uprawnionych do głosowania, a nie od ważnie głosujących (patrz art. 217 p.r.).

Art. 112. [Postępowanie stwierdzające przyjęcie uchwały]

1. Sędzia-komisarz wydaje na zgromadzeniu wierzycieli postanowienie w przedmiocie stwierdzenia przyjęcia uchwały. W sentencji postanowienia stwierdzającego przyjęcie uchwały zawiera się treść uchwały.
2. Stwierdzając przyjęcie uchwały przez zgromadzenie wierzycieli, sędzia-komisarz może jednocześnie uchylić uchwałę, jeżeli jest sprzeczna z prawem lub narusza dobre obyczaje albo rażąco narusza interes wierzyciela, który głosował przeciw uchwale.
3. Na postanowienia, o których mowa w ust. 1 i 2, przysługuje zażalenie.

komentarz

- **Stwierdzanie przyjęcia uchwały przez sędziego-komisarza.** Zgromadzenie wierzycieli podejmuje uchwały na zgromadzeniu prowadzonym przez sędziego-komisarza. Są one skuteczne i mogą być wykonane po stwierdzeniu przez sędziego-komisarza ich przyjęcia przez zgromadzenie wierzycieli.

- **Uchylenie uchwały przez sędziego-komisarza.** Uchwała, która jest sprzeczna z prawem, dobrymi obyczajami lub rażąco narusza interes wierzyciela, który głosował przeciwko uchwale, może być uchylona postanowieniem sędziego-komisarza. Sędzia-komisarz musi to zrobić niezwłocznie po wydaniu postanowienia o stwierdzeniu przyjęcia uchwały, czyli technicznym potwierdzeniu, że wierzyciele przegłosowali uchwałą wystarczającą większością głosów. Użyte w treści przepisu określenie „jednocześnie” oznacza, że sędzia-komisarz nie może dokonać późniejszego uchylenia uchwały. [przykład 8]
- Sędzia-komisarz nie jest również uprawniony do uchylenia uchwały o przyjęciu układu. Ta podlega weryfikacji nie przez sędziego-komisarza, lecz sąd restrukturyzacyjny w procedurze zatwierdzania układu (art. 120 ust. 3 p.r. w zw. z art. 164–165 p.r.).
- **Sprzeczność uchwały z prawem.** Uchwała może być sprzeczna z prawem na dwa podstawowe sposoby. Może chodzić o sprzeczność proceduralną, czyli naruszenie prawa w toku przeprowadzania zgromadzenia i podjęcia uchwały oraz sprzeczności z prawem w samej treści uchwały. Uchwała może być więc sprzeczna z prawem, zarówno gdy prawo zostało naruszone przy jej podejmowaniu (nie było odpowiedniej większości, głosowano na podstawie fałszywego pełnomocnictwa, sposób zwołania zgromadzenia nie odpowiada prawu, obwieszczenie ukażało się zbyt późno itp.), jak i wtedy, gdy treść uchwały narusza bezwzględnie obowiązujące prawo materialne, nie tylko prawo restrukturyzacyjne, lecz także wszystkie pozostałe akty prawne. Ponieważ prawo restrukturyzacyjne nie przewiduje żadnych uprawnień władczych dla zgromadzenia wierzycieli z wyjątkiem ustalania układu i wynagrodzenia zarządcy, zgodne z prawem są tylko takie uchwały, które wyrażają opinię wierzycieli lub wskazują preferowany przez nich sposób rozwiązania jakiegoś problemu czy kwestii istotnej dla postępowania.
- **Uchwała naruszająca dobre obyczaje.** Uchwała jest sprzeczna z dobrymi obyczajami, gdy jej treść godzi w powszechnie przyjęte normy moralne, zwyczaje i sposoby postępowania, a także gdy jest sprzeczna z dobrymi obyczajami kupieckimi, a więc szeroko pojętą uczciwością w obrocie gospodarczym. Taka uchwała nie narusza żadnej obowiązującej normy prawnej, ale godzi w poczucie przyzwoitości, przez co jest odczytywana jako bezprawna (konstrukcja podobna do nieważności czynności prawnej z uwagi na jej sprzeczność z zasadami współżycia społecznego – art. 58 par. 2 k.c.).
- **Uchwała rażąco naruszająca interes wierzyciela.** Do uznania tej przesłanki nie wystarczy, aby uchwała była sprzeczna z interesem wierzyciela, który głosował przeciwko uchwale. Sprzeczność ta musi mieć charakter rażący. Skoro bowiem przeprowadzane jest głosowanie, to niemal zawsze dochodzi do konfliktu między interesem większości, która przegłosowała określone rozwiązania, a interesem mniejszości, który nie zostaje uwzględniony w przegłosowanej uchwale. Z tego też

PRZYKŁAD 8

Uchylenie uchwały bez zachowania przesłanki jednoczesności

Po stwierdzeniu przyjęcia uchwały sędzia-komisarz odkrył, że rażąco narusza ona interes jednego z wierzycieli, który głosował przeciwko jej przyjęciu. Mimo to sędzia-komisarz nie ma podstaw, aby dokonać późniejszego uchylenia przyjętej uchwały na posiedzeniu niejawnym.

- powodu dopiero rażące naruszenie interesu wierzyciela może być powodem uchylenia uchwały. Poza rażącym naruszeniem interesu dodatkowo wymagana jest aktywność wierzyciela, czyli musi to być taki wierzyciel, który wziął udział w zgromadzeniu i głosował przeciw uchwale.
- **Decyzja sędziego-komisarza w sprawie uchylenia uchwały.** Decyzja w sprawie uchylenia uchwały jest z urzędu podejmowana przez sędziego-komisarza, który analizuje kwestię stwierdzenia jej przyjęcia przez zgromadzenie wierzycieli. Impulsem dla sędziego-komisarza do przyjrzenia się uchwale i jej analizie pod kątem przesłanek do uchylenia może być również odpowiedni wniosek złożony przez dowolnego z uczestników postępowania, a zatem zarówno nadzorcę sądowego lub zarządcę, jak i dłużnika oraz każdego z wierzycieli.
 - **Zaskarżanie postanowień sędziego-komisarza.** Postanowienie sędziego-komisarza, w którym stwierdza przyjęcie uchwały, stwierdza jej nieprzyjęcie, stwierdza przyjęcie i uchylenie uchwały zgromadzenia wierzycieli, może być zaskarżone. Przepisy ustawy nie wskazują żadnego sposobu doręczania takich postanowień, jednak skoro zapadają one w trakcie zgromadzenia wierzycieli i są na nim obwieszczane, nie ma potrzeby doręczać ich komukolwiek innemu. Możliwe jest jednak złożenie wniosku o uzasadnienie postanowienia. W takim przypadku w terminie siedmiu dni od obwieszczenia należy złożyć odpowiedni wniosek. Termin do zaskarżenia biegnie wtedy od chwili doręczenia wnioskodawcy postanowienia wraz z uzasadnieniem. Dodatkowo postanowienie zamieszczane jest w rejestrze zgodnie z art. 5 ust. 2 pkt 1 p.r., jednak nie wpływa to na jego zaskarżalność. Zażalenie może złożyć każdy zainteresowany uczestnik postępowania. W sytuacji gdy zażalenie wnosi wierzyciel, doręcza się jego odpis dłużnikowi, nadzorcy sądowemu lub zarządcy oraz osobom, których dotyczy zaskarżone postanowienie. Natomiast gdy zażalenie wnosi dłużnik, jego odpis doręcza się nadzorcy sądowemu lub zarządcy oraz osobom, których dotyczy zaskarżone postanowienie (art. 200 ust. 2–4 prawa upadłościowego). Wniesione zażalenie jest rozpoznawane przez sąd II instancji, którym jest sąd restrukturyzacyjny. Ma on 30 dni na rozpoznanie zażalenia od dnia przedstawienia mu akt przez sędziego-komisarza działającego jako sąd I instancji (art. 200 ust. 6 p.u.). Rozstrzygnięcie sądu restrukturyzacyjnego jest ostateczne – nie przysługuje na nie zażalenie. ©

DZIENNIK
GAZETA PRAWNA

Tylko dla Czytelników
Dziennika Gazety Prawnej

25%

zniżki

Tylko **96 zł**
zamiast **129 zł!**

W PUBLIKACJI:

- **praktyczny komentarz** do najnowszych rewolucyjnych zmian w Kodeksie pracy wchodzących w życie w 2016 r. napisany przez wybitnych specjalistów: Prof. UW dr hab. Łukasz Pisarczyk i Robert Stępień
- ujednolicona treść ustawy z **oznaczonymi najnowszymi zmianami**
- **przykłady** pomocne w zrozumieniu i stosowaniu nowych rozwiązań prawnych

ZAMÓW KODEKS PRACY 2016 Z 25% ZNIŻKĄ:

www.sklep.infor.pl/promocjakp.html

tel.: **22 761 31 27** lub **801 626 666**

PRENUMERATA:

Cena prenumeraty DZIENNIKA GAZETA PRAWNA: Wersja Standard – miesięczna (styczeń 2016 r.): 95,00 zł; – styczeń–grudzień 2016 r.: 1146,60 zł. Wersja Premium – miesięczna (styczeń 2016 r.): 110,20 zł; – styczeń–grudzień 2016 r.: 1348,20 zł. Wszystkie ceny brutto (zawierają 8% VAT). Więcej informacji na stronie www.gazetaprawna.pl/prenumerata